

ФЛАШ ГОРДОН

ВРАЊАМ ТЕ У БОЛНИЦУ, РЕА!
ЗИНО, СПРЕМИ ГА!
ХЕЈ, ЈЕДНОРУКИ! ДОСТА САМ ТЕ...

...ТРПЕО!

УРА! УДРИ!
ХЕЈ, ЗИНО! ПОШАЉИ ЧИКИЦУ У ОРБИТУ!
ТРАЖИО СИ КАВГУ!

НЕ, ЗИНО!
САМ ЈЕ ХТЕО РЕА!
ГУБИ СЕ, ОДАВДЕ!

ДОСТА ЈЕ ШАЛЕ, МАТОРИ! САД СЕ БРАНИ!

ОХО! КАКАВ УДАРАЦ!
ЖАО МИ ЈЕ, ФЛАШЕ! НИСАМ ЗНАЛА ДА ЋЕ ДА ПОТЕГНЕ НОЖ!
УАЈДЕ РЕА! ОБОЈЕ КУ ВАС ОДВЕСТИ У БОЛНИЦУ!

ДОСТА РАЗГЛАБАЊА, ФЛАШЕ! НЕ ДОЗВОЉАВАМ ДА СЕ МЕШАШ У МОЈЕ СТВАРИ!

КРОЗ ВЕКОВЕ

ПОЖРТВОВАНИ ТРУБАЧ

„Хејнал Маријецки“ је популарна пољска мелодија која се током два последња века сваког дана и сваког сата свирала с торња Маријине цркве у Кракову. Када је двадесетих година основана пољска радио-станица, хејнал је свирао сваког дана пред подне.

Када је и где настала ова мелодија, слична трубним сигнаима, не зна се тачно. По једној старој пољској легенди негде око 1240. године трубач који се налазио на стражи на високом торњу приметно је у даљини татарску коњицу која је у галопу јурила према Кракову. Да би упозорио грађане на опасност, трубач је свирао „хејнал“ понављајући га без престанка, све док му се једна татарска стрела није зарила у грло. Трубач је страдао, али је град био спасен и у спомен на тај догађај, „хејнал“ се отада стално свирао. Верује се да је редовно, свакодневно свирање „хејнала“ било заведено у Кракову крајем 17. или почетком 18. века.

ДОТЕРАНИ НОС

Мало ко зна да је пластичних, естетских операција било већ пре 2.000 година. Као про-

налазачи пластичне хирургике сматрају се Индијци чији су лекари још у 4. веку пре наше ере вршили естетске операције носа. Тврди се чак да је византијском цару Јустинијану (527—565) неки индијски лекар „дотерао“ нос који му је у једној борби непријатељ окрзнуо.

У ОВОМ БРОЈУ: Како је поштала слика „Силаб Медуза“. Лебдење у ваздуху. Грдосија из цуниле Наср-ег-Дин хоџа. У свешу бројева и фигура. Мале вешти. Анејдоше.

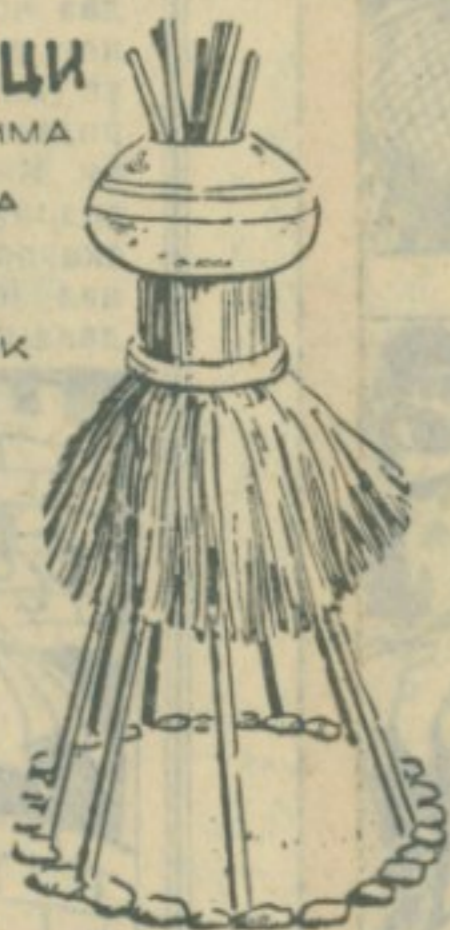
Ripley's - Веровали или не!

ВОДОПАД „ЕЛБЕ“
 ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ
 ВИСОК 52 МЕТРА
 ВЕШТАЧКИ ЈЕ СТВОРЕН
 ДА БИ УЛЕПШАО ПЕЈЗАЖ

СПОМЕНИЦИ

НА ГРОбОВИМА
 ЖЕНА
 ИЗ ПЛЕМЕНА
 КОИДРИ,
 НА НОВОЈ
 ГВИНЕЈИ,
 ИМАЈУ ОБЛИК
 КРОЗАНКЕ
 ЛУКЕ
 СА ПРУКА
 ПРЕКО
 КОЈЕ СЕ
 ПРЕБАЦУЈЕ
 СУКРА
 ОД ТРАВЕ
 ПРЕМИНУ-
 ЛЕ
 ОСОБЕ

СМРТ У ЗЛАТУ

НА БРОДУ „ЛОСЕМИТ“ КОЈИ ЈЕ КРЕНУО ИЗ САКРАМЕНТА
 (КАЛИФОРНИЈА) С ТОВАРОМ ТЕК ИСКОВАНОГ ЗЛАТОГ НОВ-
 ЦА, ЕКСПЛОДИРАО ЈЕ ПАРНИ КОТАО.
 ЕКСПЛОЗИЈА НИЈЕ ОШТЕТИЛА САМ БРОД, АЛИ СУ СД
 НЕ ПОПУЦАЛЕ УНУТРАШЊЕ ПРЕГРАДЕ И ЗЛАТО СЕ СРУ-
 ЧИЛО НА 40 ПУТНИКА КОЈИ СУ ПОД ЊИМ НАШЛИ СМРТ.
 (12. ОКТОБАР 1865.)

МАЗГА

ТОМАС ПРАДСА
 ИЗ БЕДИЈАСА
 (ТЕКСАС)
 ТОЛИКО ВОЛИ ЈА-
 ПАНСКЕ ЈАБУКЕ
 ДА КОПИТАМА
 УДАРА О СТАБЛО
 ЧИМ ПЛОДОВИ
 УЗРУ И ТАДА
 ПОЈЕДЕ СВЕ
 ПОПАДАЛЕ!

ЈУНАК ЧИЈЕ ЈЕ СРЦЕ ЗАМЕЊЕНО ЗА 20 ПОМОРАЦА

ГЕОРГ ВЛАДАР ХЕСЕН-ДАРМШТАТ
 (НЕМАЦИЈА) ПАО ЈЕ КОД ВАРЦЕЛОНЕ ПРЕДВОДЕ
 КИ ЕНГЛЕЗЕ У БИЦИ ПРОТИВ ШПАНАЦА И НЕ-
 ГОВО БАЛСАМОВАНО СРЦЕ БИЛО ЈЕ БРОДОМ
 УПУКЕНО У ДАРМШТАТ.
 БРОД СУ НА ПУТУ ЗАРОБИЛИ ФРАНЦУЗИ
 И ЛУЈ ХИ ЧУВАО ЈЕ ГЕОРГОВО СРЦЕ 6 ГОДИНА
 ДА БИ ГА 1711. ЗА МЕНИО ЗА 20 ФРАНЦУСКИХ
 ОФИЦИРА КОЈЕ СУ ЕНГЛЕЗИ ЗАРОБИЛИ.

© King Features Syndicate, Inc. 1963 World rights reserved

ФРЕНК ДРЕЈН И ВАЛТЕР КОКС

ПЕЦАЈУЊИ
 ИЗ РАЗЛИЧИТИХ ЧАМАЦА
 УЛОВИЛИ СУ ИСТУ
 ПАСТРМКУ
 (МОБИЛ. ФАД.)

Све излази на видело

Музеј историје вина — нај-
 већи ове врсте у Немачкој —
 биће ових дана отворен у
 старом средњовековном зам-
 ку Бремсербург, чији се хи-
 љадугодишњи зидови дижу
 усред чувених винограда Ри-
 десхајма, у долини Рајне. Из
 међу осталих колекција биће
 изложене највеће и најста-
 рије пресе за цеђење вина из
 Европе, као и поједини при-
 мерци чаша и купа из којих
 се некад пило и од којих сва-

ки представља посебан ку-
 риозитет.
 Још од V века пре наше
 ере вино је било познато на
 обалама Рајне, где су га до-
 нели грчки трговци — о че-
 му сведочи једна амфора од
 печене глине пронађена у о-
 вој области у гробу једног
 келтског принца.

Испијање вина из чизама
 није била само привилегија
 витезова-пљачкаша из сред-

њег века, већ су и стари Гр-
 ци волели да га пију тако,
 само из посуда направљених
 од бронзе у облику чизама.

Велики пехари и друге по-
 суде које ће бити изложене
 показују да су наши преци
 пили као „смукови“. Најбољи
 доказ за то је белешка ондаш-
 њег хроничара: да је на свад-
 би једног немачког принца
 попијено 216.000 литара вина
 за недељу дана.

МАЛЕ ЗАНИМЉИ- ВОСТИ

У Пољској је конструисан
 транзисторски апарат који
 треба да олакша рад позори-
 шних суфлерима. Минијатур-
 ни пријемник ставља се глум-
 цу иза уха, а антена у пери-
 ку. На тај начин глумац мо-
 же да чује „дошаптавање“
 на сваком месту позорнице, а
 не само кад стоји у близини
 суфлерево шкољке.

Први курсеви за обучава-
 ње жена у куцању на маши-
 нама за писање били су ор-
 ганизовани у Њујорку 1881.
 године. Отварање курсева на
 ишло је на оштру осуду свих
 женских организација тог
 времена. Сматрало се, наиме,
 да је куцање на машини ис-
 кључиво мушки посао и да
 ни једна жена нема ни фи-

зичке ни духовне снаге за
 један овако тежак рад.

У Рурској области где жи-
 ви 5 милиона особа сваке
 године димњаци избаце у
 ваздух 5,1 милиона тона пе-
 пела и гари. Значи, на свака
 плућа долази годишње по
 једна тона гари и пепела.
 Рурска област по броју плућ-
 них болести држи неславно
 првенство у свету и лекари
 могу да саветују својим па-
 цијентима само једно: да
 што мање бораве „на све-
 жем ваздуху“.

Укупна тежина метеорита
 који у току једне године па-
 дну на Земљу представља им-

позатну цифру: до 30 мили-
 она тона. Овај податак доби-
 јен је уз помоћ вештачких
 сателита. Све донедавно
 претпостављало се да тежи-
 на метеорита који падну на
 Земљу у току једне године
 не превазилази 1.000 тона.

Када је доктор Заменхоф
 чзумео познати вештачки је-
 зик есперанто, око његовог
 проналаска приметиле су се
 жучне распре. Представници
 најразличитијих слојева гра-
 ђанства износили су своја
 мишљења о сврсисходности
 учења новог језика. Заним-
 љиво је да је највећи проце-
 нат присталица еспераната
 забележен међу полицајцима
 и детективима.

Артур Јанг, британски по-
 љопривредник из 18. века, че-
 тири пута је настојао да по-
 дигне узорну фарму али без
 успеха. Обогаћено се када је
 написао књигу „Како се ру-
 ководи фармом“ и убрзо за-
 тим постао британски мини-
 стар пољопривреде.

Сваке године људи посеку огроман
 број дрвећа. Човек готово не може да
 замисли колико стабала страда сваке го-
 дине. Једногодишња сеча шума у чита-
 вом свету износи 1,500.000.000 кубних ме-
 тара дрва. Да бисмо лакше схватили ко-
 лико је то помоћи ће нам статистичари
 који су израчунали да би се од те коли-
 чине дрвета могао направити дрвени
 стуб који би у просеку имао један ква-
 дратни метар и био висок 1,500.000 ки-
 лометара, тако да би му врх допро да-
 леко у космос.

ДА ЛИ СТЕ ОВО ЗНАЛИ

Светска производња најважнијих вр-
 ста воћа веома је велика. На прво место
 долазе поморанце чија једногодишња
 берба у свету износи 16.000.000 тона. За
 њима долазе јабуке са 14 милиона тона
 годишње, а затим крушке са свега 3,5
 милиона. Лимунова се сваке године убе-
 ре око 2 милиона тона.

- 1
- 3
- 5
- 7
- 10
- 13
- 17

ПУЛС ПЛАНЕТЕ

Ова јединствена у свету лабораторија налази се у земљи, на дубини од 1.300 метара. У њој раде чехословачки геофизичари који проучавају пулс наше планете — плиме и осеке у Земљиној кори. Као и океанске плиме, таласаста кретања у недрима Земље настају услед привлачне силе Месеца.

Висина „плимских таласа“ под нашим ногама достиже 34 сантиметра. Њихове раз- мере научници мере фантастичном тачношћу: апарати у подземној лабораторији бе-

леже чак и промене у нагибу Земљине коре од 0,001 углавог секунда. Ево шта значи таква тачност: када бисмо апарат поставили на један крај водоравне даске дугачке 200 километара а други крај подигли само за један милиметар, апарат би забележио промену нагиба.

Резултати ових мерења користе се у изучавању земљотреса.

Највише пловно језеро

Титикака је највише пловно језеро на свету: налази се у Андима, између Перуа и Боливије, на висини од 3.900 метара.

Бродови од више хиљада тона граде се у Енглеској, транспортују у Моленду, луку у Боливији, извозе на планину у деловима и на језеру састављају.

Бродови на овом језеру никад не рђају јер његова вода не оксидише метале. Још је чудније што језеро има слатку и слану воду: слатку у дубини а слану у пливацима услед испаравања. Најчудније је ипак то што се вода овог језера никад не мрзне мада је на толикој висини и мада се температура воде стално креће око тачке замрзавања.

Вода за конзервисање

На дну језера Овретан, недалеко од Осла, научници су открили једну пећину с водом која не садржи у себи гасовити кисеоник. Радиоактивним методама утврђено је да „старост“ ове воде износи 7 до 8 хиљада година. Судећи по томе, вода се сачувала још од времена ледене епохе.

Показало се да је ова вода у којој нема кисеоника изврсно средство за конзервисање. У њој су нађени одлично сачувани остаци животиња, риба и биљака чија се старост процењује на неколико хиљада година. Како сматрају норвешки научници, вода лишена кисеоника могла би се користити за конзервисање прехранбених производа.

ЗНАЦИ ТРАГОВА

Индијанци из равница ве- чито су се селили по тери- торији неколико пута ве- хој од наше, нако није би- ло никаквих путева осим оних које су утабале без- бројне различите животи- ње-луталице. Ове животи- ње су се кретале вођене својим инстинктом и њу- хом.

Индијанци су морали да измисле цео систем знако- ва да би обележили пра- вац свог кретања или по коме би се оријентисали други. Већина знакова је била једноставна: гомила камења распоређена на из- вестан начин: да формира геометријске фигуре и сли- чно. Знакови су били и штапови окачени о дрвеће, предмети обешени о гра- ње. Први организатори ска- утских друштава прими- ли су од црвенокожаца о- вај начин говора.

Али оно што нико осим Индијанаца није могао да одгонетне то је читање природних трагова на тлу.

Један од многобројних при- мера је и овај: један водио из племена Сијукс водио је беле ловце по трагу јед- не рањене дивљачи. Али

пре него што су успели да је ухвате пала је ноћ. Међутим, Индијанац је на- ставио трагање тражећи по земљи отиске, помажући се

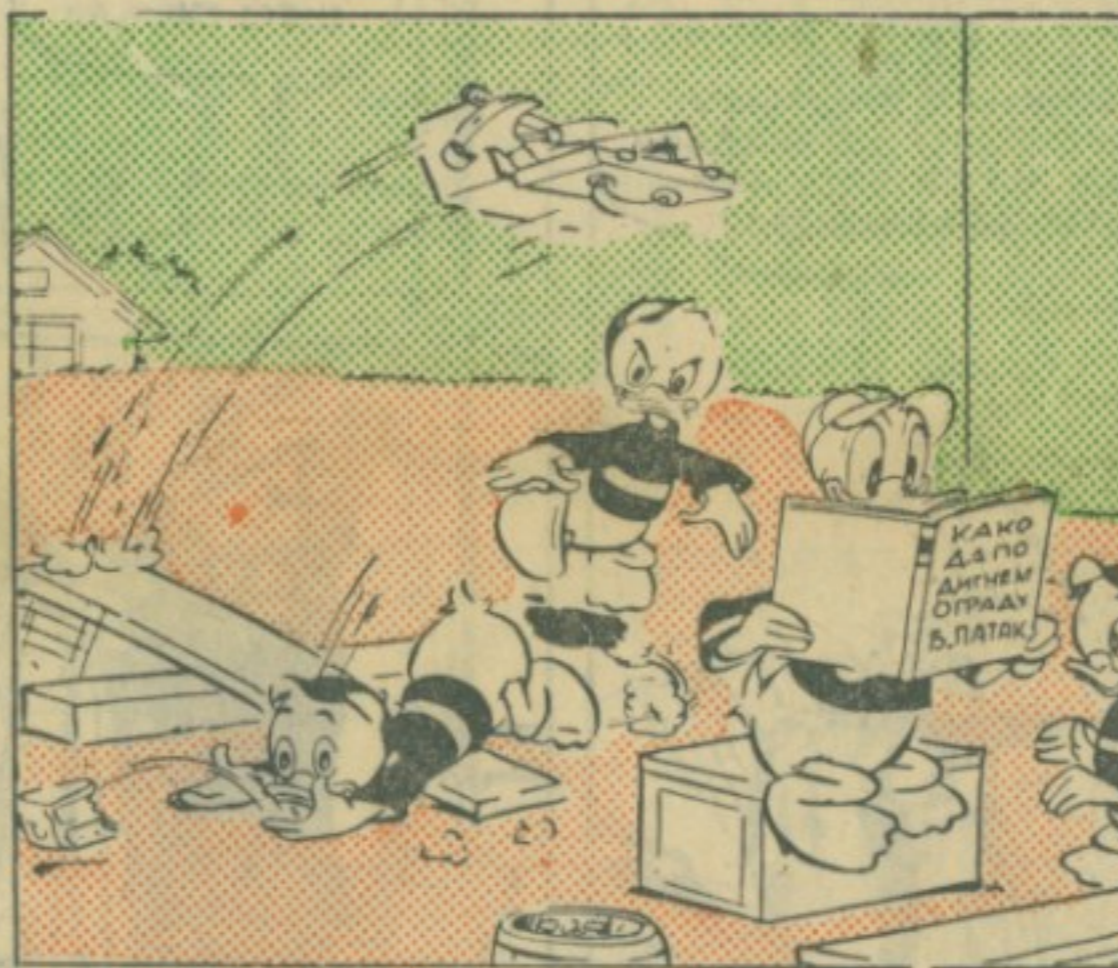
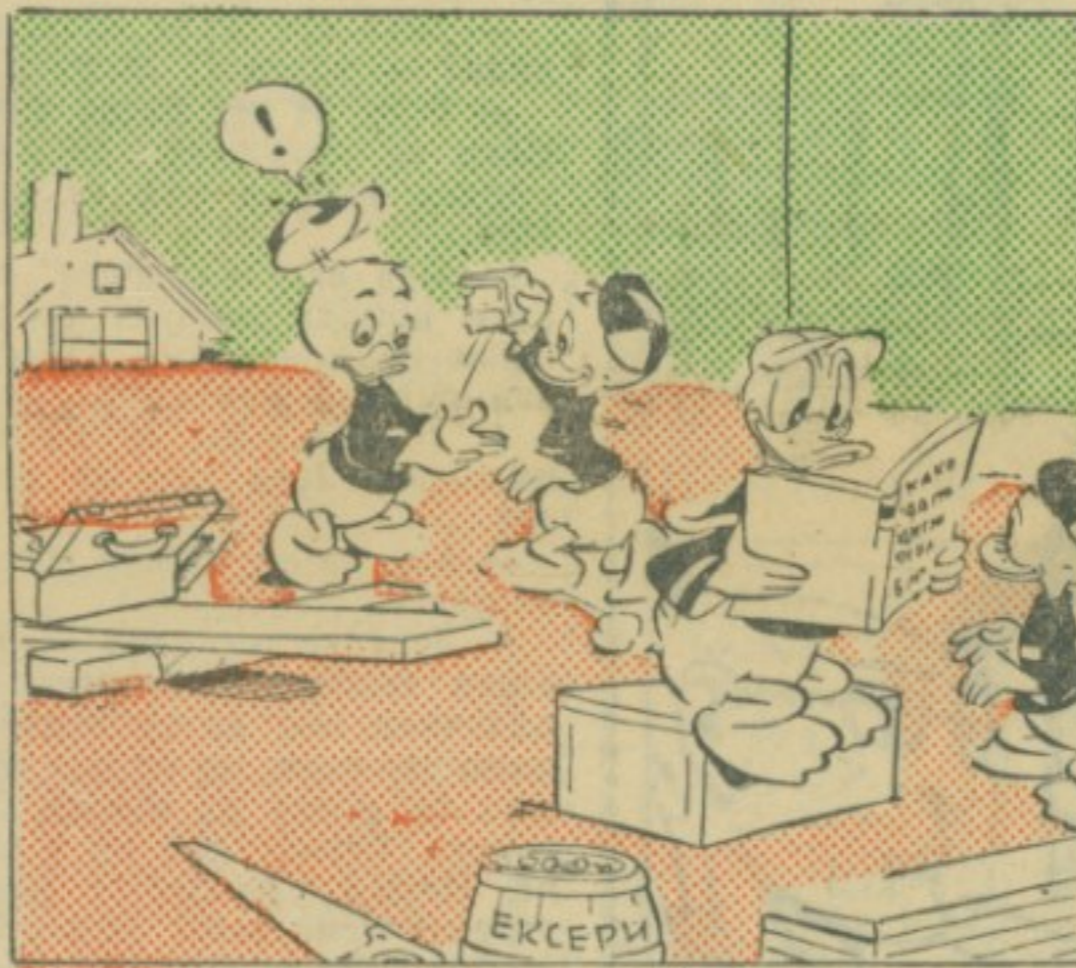
и рукама. И успео је да пронађе животињу и по ноћи и да се врати до ло- гора у коме су се налази- ли белци.

НАЈСКУПОЦЕНИЈА ОДОРА НА СВЕТУ

Величанствена одора, прав- љена пре више од једног ве- ка, једно је од најбрижљиви- је чуваних блага у Музеју Берниса Бишопа у Хонолу- луу.

Ова изванредна историјска одора од перја припадала је некад хавајском краљу Ка- мехамехи. Рад на њој започет је у 17. веку и није довршен све до последње четвртине 18. века. Одора је жуте боје и направљена је од перја мамо птица, са нешто перја киви птица. Прве су тако рет- ке да је било потребно више од једног века да се пронађе довољно перја за израду ове јединствене одоре.

Око 125 хавајских одора од перја постоје данас у свету али је својом лепотом ова надмашила све остале. Још је у изврсно стању и њена стварна вредност, сем исто- ријске, прелази милион до- лара.

**ЖЕРИКО
ЈЕ
ОЖИВОТВОРИО
У
СВОМ АТЕЉЕУ**

**ТРАГИЧНУ
ПРИЧУ
О „СПЛАВУ
МЕДУЗА“**

Ремек-дело Теодора Жерикоа „Слав Медуза“, изложено 1819. скандализовало је свет својим садржајем који је открио истину о овој страшној трагедији. Рођен у Руану у Француској 1791. године Жерико је умро после пада с коња у 33. години и није доживео славу романтичне школе чији је зачетник био.

особа збијених на сплаву „Медуза“? После тринаест дана остало их је тринаесторо пошто су појели човека да би остали у животу! И све то грешком једног команданта који је пре тога пловио 20 година. Напустио их је на сред океана. Начинићу велико платно, и сви наши пријатељи ће разумети да сам тиме хтео да жигушем глупост аристократа.

— Не говори тако јако, чуће те чак до улице Мученика. Полиција се свуда налази!

— Господа из „Леле уметности“ ће видети како млада школа зна да слика.

— А сад на посао! — одлучи. — Копирао сам довољно слика Микеланђела у Италији, сад могу да сликам и друго шта осим коња. Али потребан ми је простор атеље: моје ће платно бити велико 35 квадратних метара! Наћи ми један на раскрсћу Руд.

— Зашто баш тамо? — упита Жамар.

— Зато што је близу болнице Монж. Људи који су страдали на „Медузи“ патили су. Желим да их верно насликам. Заћи ћу по собама да видим како се човек бори са смрћу.

СВЕДОЦИ ПАКЛА

Лекари и болничари су му дозволили да прави скице поред постеља болесника. Да би сазнао шта се догодило на сплаву упознао се с Кореар-

дом, службеником морнарице и другим хирургом Савињем, са сплавом „Медуза“, који су били сведоци и изишли живи из те страшне драме.

— Пловили смо у ескадри — причао му је Савињи — у којој су била четири резервна брода. Требало је да пребаце нов француски гарнизон на Сен-Луј-ди-Сенегал. Изгубили смо везу са осталима... Заповедник чак није знао ни где се налазимо! Кад се „Медуза“ насукала на један гробен, он је мислио да смо сто миља далеко од њега. Спавао је у својој кабини. Требало је напустити фрегату...

МУКЕ ОД ГЛАДИ

Шест чамаца за спасавање и на брзину склопљен сплав за 400 особа! Војници су се тукли кундацима да би се искрцали пре осталих.

— Најзад смо доспели нас 147 на сплав дугачак 20 у широк седам метара. Вукли су нас чамаци али одједном пресекоше конопце. Нисмо знали зашто. Нашли смо се сами на сплаву који се љубао на таласима као делић плуте.

Да ли да насликам тренутак кад су бродоломци видели пресечен конопат? Скицирао је на брзину појединачна лица, понеки покрет: после ће то све укомпоновати у целину.

— Шта сте јели да бисте

остали живи? — упита их одједном.

Два човека се збунеше и побегоше.

Отпутовао је у Хавр да види море које никад дотле није сликао и тамо је пронашао једног морнара који је такође преживео бродолом „Медузе“. До најситнијих детаља он му је описао читаву ту трагедију:

— Прве ноћи 20 особа је пало у море...

— Официри?

— Не! — рече морнар смешећи се. — Та господа су се налазила на средини сплыва! Другог дана три путника су се бацила у море да би прекирнула мук. Увече је дошло до побуне: сви су се сјатили око групе официра. Туки смо се читаве ноћи ножевима и штаповима.

Свака реч сликару је давала по једну идеју о нечијем гесту, о држању. Жели да наслика напад на оне који су чували животне намирнице.

— Сви смо полудели — каже морнар. — Четвртог дана остало нас је 63. Неки су се хватили за даске и уједали друге за ноге. Неки су посустили. Осмог дана било нас је 27.

— Шта сте јели? Шта сте пили? — упита га Жерико.

— Било је пет бачви вина. Неки су покушали да пију морску воду, а што се тиче јела...

— Кад вас је „Аргус“ открио комади меса су се сушили на конопцима. Одакле вам они? — упита.

— Летеће рибе су падале на сплав. Јели смо их пресне...

— Али, ви сте појели једног човека!

— Једанаестог дана — настави заобилазно морнар — одлучио смо да се ослободимо рањених, јер су јели оно што би могло да одржи нас здраве. Ваљало смо их у море. Најзад, дванаестог дана, угледали смо једно једро. То је био брод „Аргус“. Жан Шарл, морнар црнац, махао је белом платном.

„Насликаћу га како позива брод“ — помисли Жерико.

— „Аргус“ нас није видео. Били смо очајни. Провели смо још једну ноћ у лудилу. Најзад, сутрадан нас је „Аргус“ приметио и прихватио. Остало нас је свега 15.

„ПЛАТНО ПУНО ОЧАЈА“

Жерико већ види своју слику готову. Али све личности треба још ставити на своје место. На импровизованом сплаву у атељеу модели заузимају позе: Жозеф, професионални црни модел, игра улогу Жана Шарла. Сликара Делакроа једног од настрадалих. И Жерико ради без предаха.

Најзад, 1819. године, слика је завршена. То је огромно платно препуно очаја. Пре него што га је послао у Салон на изложбу Жерико га је погледао још последњи пут.

— Постоји једна празнина десно — помисли и додаде, за једну ноћ, још једну личност како се једва одржава у води.

Чланови жирија су дуго испитивали платно, не скривајући гнушање.

— Овај младић је сликар будућности! — усуди се да каже сликар Гро.

— Зашто је изабрао бачву спену? — побуни се други. — Боље да слика Цезара, Хорација и Брута! Ово ће платно изазвати скандал.

— У сваком случају — рече председник — не можемо га прихватити наслов „Слав Медузе“. То би била увер-

да за краљевску морнарицу. Нека је назове „Сцена бродолома“.

Жерико је пристао да промени наслов, али је већ читава омладина сазнала за историју ове слике. Свуда се говорило о „Медузи“ и о неспособности њеног заповедника. Чим је отворен Салон, многи су се окупљали око овог платна.

ПРОЦЕС

— То је грешка режима — каже један либерални новинар. — Ови очајни људи су наша омладина, изгубљена због грубих погрешака оних који су је напустили...

Угледали и признати сликари нису се упуштали у полемике. Пласирана на једанаесто место слика је после затварања Салона урочана и бачена у један подрум. Држава није хтела да је откупи. Али, Жерико је на њој радио пуне две године и хтео је да је унови. Новац му је потребан да подигне и васпита сина.

— Изложимо „Медузу“ у Енглеској — предложи му један Енглец. — Код нас се много интересују за такве ствари, а наши увек радо критикују француске морнаре. На плаћиваћемо улаз шилинг по особи.

Жерико је прихватио позив. Прво у Лондону а затим у разним местима Велике Британије његов пријатељ Енглец организовао је изложбе. Жерико је срећан што види да Енглеци са разумевањем гледају његово платно. На крају, у његовом цепу се нашло 17.000 шилинга у злату! Читаво богатство. Остао је у Енглеској неко време да слика, али је стајало био забринут: шта је са сином? Да би га видео вратио се у Француску.

Ту сазнаје за велики одјек који је изазвало његово платно „Слав Медузе“. Заповедника брода Шомаретса, који је био одговоран за несрећу, ратни војни суд је осудио на три године затвора што је проузроковао смрт 132 особе.

Отада су сликари нове школе, од 1827. године називани романтичари, Жерикоа почитавали за њеног творца. Да би забравно све животне патње правило је дуге шетње на коњу. Приликом једног пала повредио је главу и кичму и умро 1824. године.

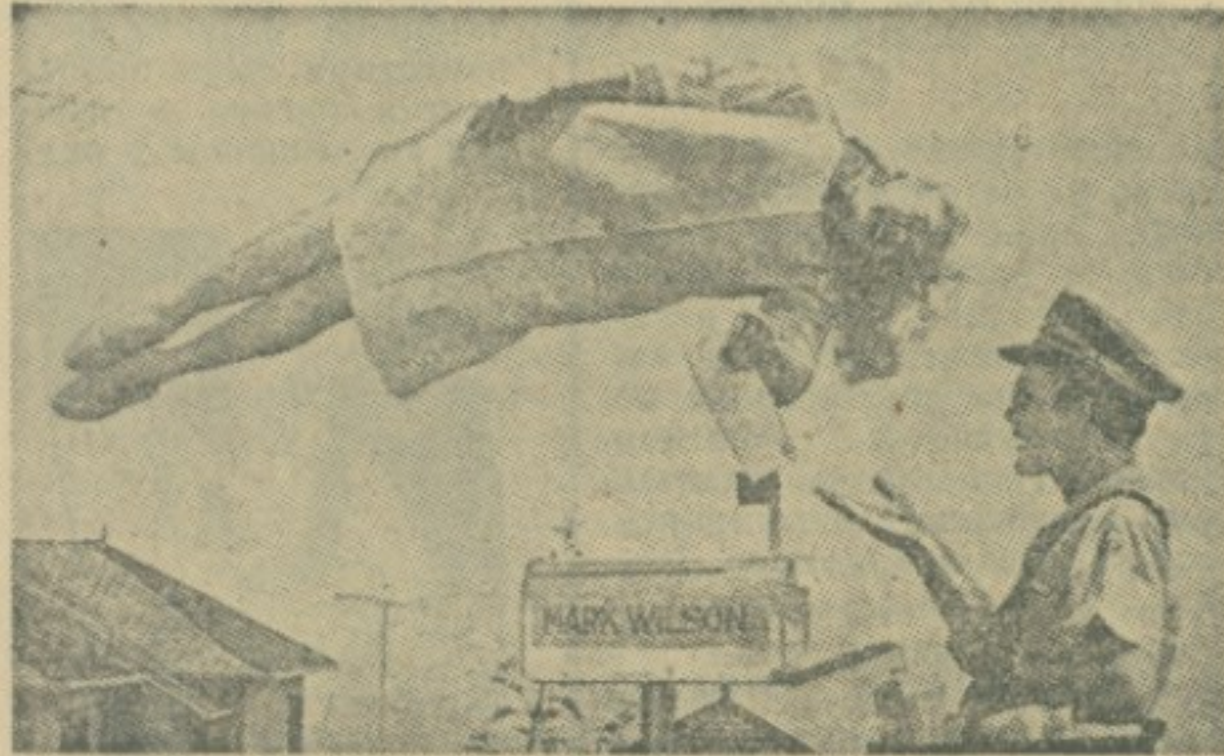
ОСТАО ЖИВ...

Један пас затрпан снегом близу Гадмена у Швајцарској, живео је 29 дана без хране. Огроман усвој сурвао се с планине 10. фебруара 1952. године и затрпао штапу браће Керли. Коже и крпе у штали преживеле су јер су имале хране, док је Принс, суседов пас, био тако притиснут да није могао да се покрене. Његово изнемогло лајање чули су трагачи тек после четири недеље. Потпуно исцрпљен и мршав као скелет, Принс је однет кћи сопственика. Брижљиво негован он је на општу радост повратио своју пуну снагу.

**ГОСПОДИН
ЖОЗЕФ
ДЕЛАКРОА**

„Манија лебдења“

НАНИ ДРЖИ ПОРОДИЧНИ РЕКОРД ЛЕБДЕЊА У ВАЗДУХУ: 45 МИНУТА. НА СЛИЦИ СЕ ВИДИ КАКО ОД ПОШТАРА ПРИМА ПИСМО

ОСМОГОДИШЊИ СИН МАЈК СЕ СКЛАЂА НА „ГОРЊИ СПРАТ“ ДА НЕ СМЕТА МАЈЦИ

Марк Вилсон, мађионичар из Холивуда, зна за многе мађионичарске трикове, али их ретко изводи на сцени — наочиглед гледалаца. Највише се служи телевизијом, јер захваљујући техничким могућностима он на екрану телевизора може да прикаже и оно што је у стварности неизводљиво. Истину и зато су потребне велике и прецизне припреме.

АНЕГДОТЕ

ХАЛНЕОВ ДУХ

Песник Хајрих Хајне био је потпуно исцрпљен пред крај живота, али му је дух био још јак и свеж. Једног дана посети га неки пријатељ баш у тренутку када су га болничарке преносиле из једне у другу постељу.

— Како се осећаш? — упита га пријатељ.
Песник се туžno насмеши и рече:
— Као што видиш одлично. Жене ме још носе на рукама.

ЈЕДАН ЈЕ ВОЛТЕР

Једног дана Фридрих Велики позове Волтера да се мало провозају чамцем. Улазећи у чамец Волтер примети да је он на неколико места расушен и да вода продире, па због тога брзо искочи. Фридрих се слатко насмеја и упита:

— Зар се толико бојите за свој живот?
— Да, на свету има много краљева, али је само један Волтер.

ЗАТО ШТО ЈЕ ЗАБРАЊЕНО

Лесинг није пушио, али, једном у друштву, запали цигарету и свима то паде у очи па га упиташе:

— Ви сте и раније пушили?
— Никад досад, одговори он, затим се замисли па рече — управо јесам, свега једном, и то у школи зато што то је било строго забрањено.

БАШ КАКО ТРЕБА

На банкету приређеном у част америчког књижевника Марка Твена један пријатељ одржа говор у коме Твена упореди са Хомером, Милтоном и Шекспиром.

Таен устаде да се захвали.
— Поређење је успело: Хомер је мртав, Милтон такође, па и Шекспир! Право да кажем и ја се после овог поређења не осећам више сасвим добро.

ДОКАЗ ДА ЈЕ РАСЕЈАН

Зна се да је Њутн, творац теорије о гравитацији, био веома вредан, али и веома расејан. Једног дана позвао је неког друга на ручак и док је јело изношено на трпезу, он брзо одлете у лабораторију и дуже се задржа. Друг га није чекао, поједе и печење из Њутновог тањира па остави кости које покри салветом, и поче да једе колаче. У том се Њутн врати, диже салвет и узвикну:

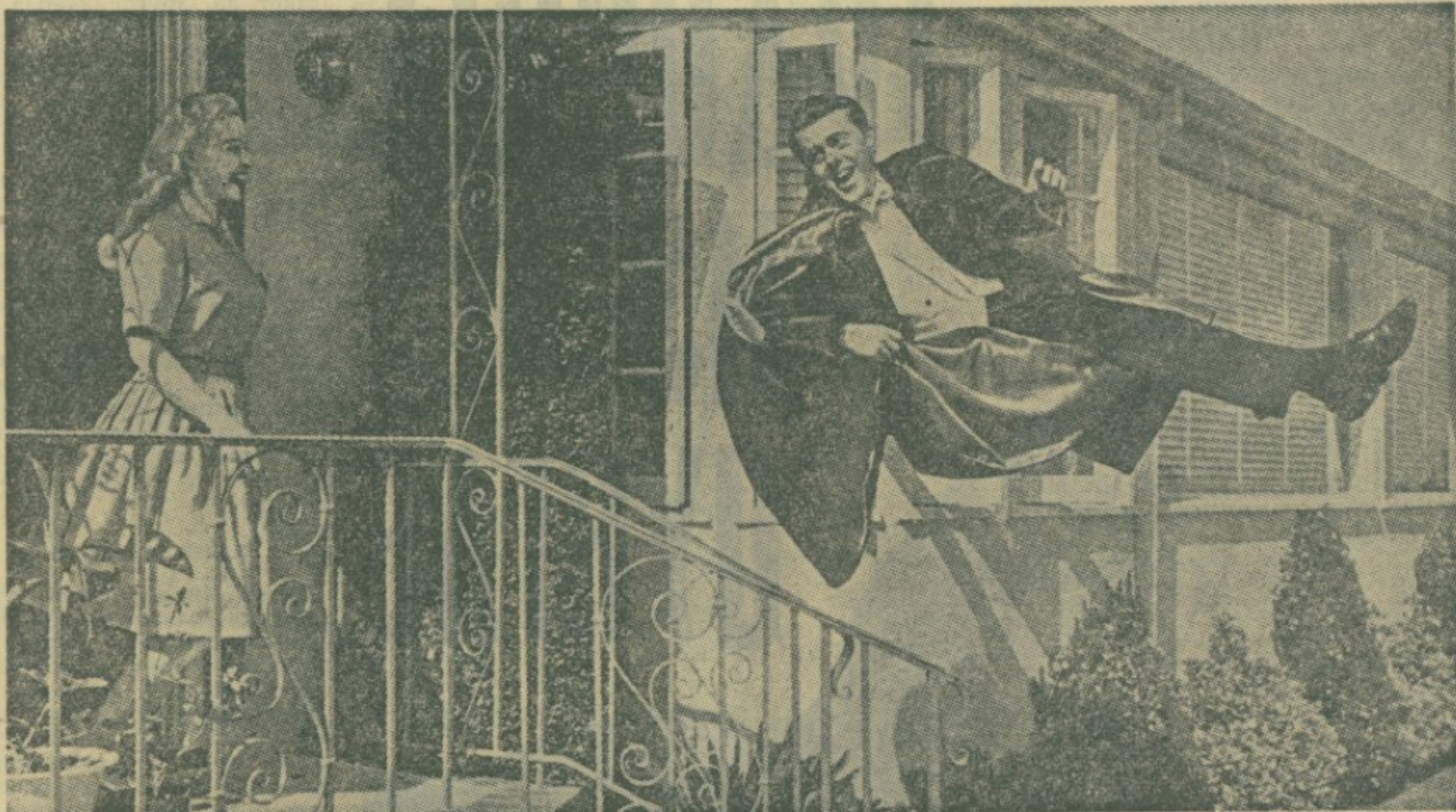
— Баш сам расејан, заборавао сам да сам већ ручао!

АНЂЕЛИ СУ У ОБЛАЦИМА

Композитор Антон Рубинштајн налазио се на једном великом ручку. После свих церемонија он једва дочека да запали цигарету и зачас се заколу-таше праменови дима око њега.

— Па овде има дама, а дима је сувише — примети му један пријатељ.

— Где има анђела, мора бити и облака.

ДОВИЂЕЊА, ДРАГА! МОРАМ ДА ОДЛЕТИМ ЈЕР САМ ЗАКАСНИО НА ГЕНЕРАЛНУ ПРОБУ

Једна од најзубудљивијих та чета и кокошке.
— Ми морамо да вежбамо сваког дана ако желимо да не паднемо на нос при извођењу програма — каже овај вешти мађионичар.
Када је мали Мајк имао четири године, страховито се уплашио једном приликом. Неочекивано је утрчао у собу у моменту када је тата — „тестерисао“ маму на двоје, вежбајући овај трик — да би био што боље изведен на телевизији. Отада мађионичар Вилсон више никада не изводи ову вештину било где.
— Потребно је бити веома обазрив у избору трикова које приказујемо деци без обзира што их изводимо на телевизији — каже он.

ДЕЦА КАПЕТАНА ГРАНТА

ПО ДОМАЊУ ЖИЛ ВЕРНА @ DISNEY

ЛОРД ГЛЕНАРВАН РАСПОРЕДИО ЈЕ СВОЈУ ПОСАДУ ПО ПАЛУБИ НЕОСВЕТЉЕНОГ БРОДА...

ЕРТОН И ЊЕГОВИ РАЗБОЈНИЦИ БИЉЕ ТУ КРОЗ ДЕСЕТАК МИНУТА! ЧЕКАЈТЕ НА МОЈ ЗНАК!

РАЗУМЕМО!

МЕРИ И РОБЕРТ ОСТАЛИ СУ У САЛОНУ...

ПАЗИТЕ, ДЕЦО МОЖЕ ДОЊИ ДО ПУЉАВЕ!

ЧУВАЈТЕ СЕ, МОЛИМ ВАС!

ВОДЕКИ ПОД ПУШКАМА БРАДАТОГ СТРАЖАРА, ЕРТОН И ЊЕГОВИ КРИЈУМЧАРИ СТИГЛИ СУ НА БРОД...

ГДЕ ЈЕ ТАЈ ПРОКЛЕТИ СТРАЖАР?

НА ГЛЕНАРВАНОВ ЗНАК...

НЕ МИСИ СЕ, ЕРТОНЕ! НАЈЗДА СИ ДОЛАЗАО!

КАДА СУ КРИЈУМЧАРИ БИЛИ САВЛАДАНИ, СТРАЖАР ЈЕ ПОТРУЧАО ПРЕМА СОПСТВЕНИКУ ЈАХТЕ КОЈИ СЕ РАДОСНО ОКРЕНУО...

У САЛОНУ, ДЕЦА СУ УЗДХ ТАЛА ЧУВШИ ТО ИМЕ...

КАПЕТАНЕ ГРАНТЕ!

КАПЕТАНЕ ГРАНТЕ!

ГЛЕНАРВАНЕ!

КАО ЛУДИ ПОЛЕТЕЛИ СУ НА ПАЛУБУ И...

ТО СМО МИ!

ОЧЕ! НАШЛИ СМО ТЕ!

МЕРИ! РОБЕРТЕ! ВИ ОВДЕ?

ПОСЛЕ ЧЕТИРИ ДАНА ЕРТОН И ЊЕГОВА БАНДА БИЛИ СУ ПРЕДАТИ ВЛАСТИМА У МЕЛБУРНУ.

А „ПЕРСЕВЕРО“ ЈЕ ЗАПЛОВИО ПРЕМА ДОМУ, ЈЕР СЕ ДУГО ТРАГАЊЕ СРЕДНО ЗАВРШИЛО.

КРАЈ

ГРДОСИЈА ИЗ ЦУНГЛЕ

НАЈВЕЉИ УБИЈЕНИ СЛОН НА СВЕТУ У СМИТСОНОВОМ МУЗЕЈУ У ВАШИНГТОНУ

Џозеф Фењкови:
над сам угледао
препарираниг сло-
на у Смитсоновом
музеју у Вашингто-
ну, језа ме је про-
шла јер сам се
сетио борбе с њим
у афричкој цунгли

Била је јесен 1955. годи-
не када сам поново до-
шао у Анголу. Желео
сам да остварим намеру прет-
ходне године, када сам, јед-
ног дана, у истом овом крају,
крај језера, приметно на зем-
љи трагове огромног сло-
на.

Двобој на листу брезе

Драматична сцена, зар не? Велика, тешка и као тенк оклопљена бубамара и мали, хитри и жустри кукац-потајник. Срећи су се на листу брезе, крај колоније биљних ваши. Бубамара се баш сла-

Тада сам одустао од лова на ову грдосију јер нисам имао транспортно средство да пре везем до обале њене кљове и кожу.

Сада сам био добро опремљен. На малом камиону налазила се целокупна довачка опрема за наш конвој: мене и шест пратилаца. Возили смо се неколико стотина миља до језера где сам први пут спазио трагове сло-на. Знао сам да одрасли мужјаци иду у одређено време истим стазима, да спавају, хране се и поје на истом месту, па сам се на-
дао, ако је још жив, да ћемо га на појилу најпре наћи.

На обали језера поставили смо логор. Још првог дана рано поподне нашао сам се са Мариом, извршним водичем и ловцем, и двојицом домородаца на мушевитој обали. Ни смо ишли ни двадесетак ми-
нута када угледах трагове огромних стопа. Нису били свежи: прекривени прашином и лишћем указивали су да је слон отприлике пре два дана овуда прошао.

Био је запаран дан и ми

смо сакривени у жбуњу крај језера, очекивали да ожедне-
ла животиња дође на појилу. Чекали смо око четири ча-
са; сунце је већ почело да за-
лази, али слон се није појав-
љивао.

Следећег јутра устали смо врло рано и одмах око језера почели да трагамо. Најед-
ном нас Марио гласно позва. Руком нам је показао свеже трагове — док смо ми спава-
ли слон, као да је знао да га у-
ходимо, искористио је затишје — дошао и на миру се на-
нојио.

Пуцање у празно

Одмах смо кренули за тра-
гом: прво Франческо и Куку-
ја, а на неких педесет метара
позади, возили смо се цип-
лом Марио и ја. Сло-на нам је
узмакао за неколико часова.
По извесним траговима виде-
ли смо да се кретао споро и
да се због хране често ту и та-
мо задржавао. Налазили смо
се на чистини и веровали да
ћемо га из далека угледати.
После једног сата приметили
смо да се траг једног вели-
ког мужјака придружио ста-
зи којом се кретала грдосија.

После два часа стигосмо до
одмаралишта слонова. Оно је
очигледно, било напуштено
свега пре пар минута. Значи,
животиње су се налазиле не-
посредно испред нас. Марио
и ја изађосмо из ципа и опре-
зно пођосмо ка једној стени;
на неких стотину метара ни-
же угледамо оба сло-на. Згра-
нуо сам се кад сам видео ко-
лика је највећа животиња ко-
ја хода земљом. Оба сло-на
су мирно лежала у сенци др-
већа и повремено само маха-
ла својим сурлама и ушима.

Желео сам да се што више
приближим грдосији. Посуо
сам се пудером да бих спреч-
ио знојење и да ме слонови
не би осетили. Запратио сам
мало и ваздух јер је то нај-
бољи начин да се одреди пра-
вац ветра, који је случајно,
дувао у супротном смеру од
њих.

Опрезно смо кренули на-
пред уз све предострожности
које смо знали. Слонови има-
ју врло лош вид, али наван-
редно развијено чуло слуха и

мириса. Шуњали смо се од
једног до другог стабла и
стално контролисали да се
правац ветра није изменио.
Када смо стигли на око 60 ме-
тара мањи слон се узнеми-
ри. Поче да клепеће ушима и
да маше сурлом.

— Пуцај сада! — шапну ми
Марио — Можда се оваква
прилика више неће указати!

— Желим да му се још при-
ближим — одговорио сам не
одвајајући поглед од мањег
слона.

Просух мало праха у ваз-
дух и постаде ми јасно: пове-
тарац је сада дувао од нас
ка слоновима. Нисам смео ви-
ше да оклевам, могли смо за
који секунд да будемо от-
кривени.

Вулкан у цунгли

Устао сам и потрчао кроз
траву ка великом слону. На-
нишанио сам у груди сло-на
и повукао обарац. Пре него
што се изненађена грдосија
упутила к нама испалио сам
још једном. Али тамад као да
ништа нису значила за сло-
на: он, а затим и мањи по-
шао је ка нама широко ра-
ширених ушњу и уздигнуто
сурле.

Ишли су лагано, спремају-
ћи се за напад. Али, изнена-
да, рањено чудовиште се за-
стави, окрете и потрча у су-
протном правцу. Други слон
као да је мало оклевао, а он-
да и он пође за грдосијом.

Потрчали смо за слоновима
и сада није било тешко да
их пратимо: крвав траг је о-
стајао за њима. После триде-
сет минута јурњава потпуно
сам малаксао јер сам тада и-
мао већ 65 година. Послао
сам Марио и Кукуја по цип
и у томе смо изгубили више
од два сата. А онда смо по-
шли по трагу.

После две миље, видео сам
стазу прокрчену кроз цунглу.
Ући у њу за рањеним слоном
представљало је највећу о-
пасност. Али сада повратка
није било. Оставили смо цип
на ивици цунгле и пошли за
трагом. Кретали смо се лага-
но и пажљиво да не створи-
мо ни најмањи шум. Цунгла
је била потпуно тиха: ни цвр-
кут птица ни шуштање ре-
птила.

Франческо подиже руку и
показа зелени зид прашум-
ског растиња и лијана испред
нас. У том зеленом мраку на
неких двадесет метара даље
налазила се огромна сива
маса.

Нанишаних и двапут опа-
лих. У истом тренутку као да
прорачи вулкан: разјарени
слонови јурнуше уништавају
ћи све пред собом, ломећи
мање дрвеће и кидајући зидо-
ве лијана. Ужасна бука нам
се приближавала. Почели смо
да бежимо. Као без душе из-
летели смо из цунгле и појур-
или ка ципу. Када смо се на
чистини окренули — од сло-
нова није било ни трага. Али

ЏОЗЕФ ФЕЊКОВИ (ЛЕВО) И
МАРИО КРАЈ УБИЈЕНОГ
СЛОНА

на десетак метара од ципа
јасно су се распознавале кр-
ваве мрље — рањена грдо-
сија је прошла поред њега
само неколико секунди рани-
је. Мало даље, Марио је на-
шао трагове другог сло-на, ко-
ји је отрчао у супротном
правцу. Наш следећи задатак
био је већ много лакши: пред
собом смо имали само јед-
ног.

Чудовиште је мртво

Прешли смо још око три
миље. Три пута смо се при-
ближили слону, али не толи-
ко да би се могло пуцати. И-
ако тешко рањен он је био
још снажан и кретао се по
терену прекривеном жбуњем.

Није нам друго преостајало
него да и ми пођемо тамо за
њим. Како се спуштао сутон
сенке су смањивале видљи-
вост. Кукуја се заустави и да
де нам руком знак да стане-
мо. Баци се на земљу и ми то
исто учинисмо. Почесмо да
пузимо. На петнаест метара
испред угледах огромне шапе
слона како се тромо подижу
и спуштају. Ишао је ка нама.
Сваког тренутка грдосија,
још пуна снаге, могла је да
крене у напад.

Нанишанио сам и опалио.
Једном, па још једном. На-
стаде пакао: земља затуња.

Једино нам је остало да се
склонимо удесно од правца
његовог напада. Сло-на је про-
трчао десетак метара од мене,
ломећи све и ја опалих
још једном. Чудовиште се за-
устави и опет устреми право
на нас. Појави се у свој сво-
јој величини. Притиснуо сам
обарац — од овог хица зави-
сили су наши животи.

Грдосија је наставила трк,
затим пошла лагано, а онда,
после неколико корака, пала
на колена. Још један метак
— и огромни слон је био мр-
тав.

По оцени стручњака овај
колос држи светски рекорд:
висок је преко четири мет-
ра, за преко пола метра је ви-
ши од највећег убијеног сло-
на. Од врха сурле до краја
репа дугачак је око 8 и по
метара. Тежак је био око 16
тона а само његова одрана
кожа око две тоне. Колика
је то била маса види се кад
знамо да просечни одрастао
мужјак тежи четири до пет
тона.

» Очекујем посету «

Становнику енглеског
градића Хитфорда, 75-
годишњем Реџиналду
Томсону није се допа-
ло што у излогу једне
тамошње трговине анти-
квитетима стоји порце-
ланска фигура — жен-
ски акт. Ушао је у рад-

њу и захтевао од тргов-
ца да фигуру уклони
из излога. Кад овај на
то није пристао Том-
сон је купио фигуру и
ту пред њим разбио је
у парампарчад. Три да-
на доцније Томсон је
од трговца примио пис-
мо: „Набавио сам још
две исте онакве фигу-
ре. Очекујем вашу це-
њену посету“.

» Ларма за очи «

Пре извесног времена
стручњак за саобраћај-
на питања др Крафорд
са британског индус-
тријског огледног ин-
ститута, повео је кам-
пању против претеране,
често излишне употре-
бе светлосних сигнала,
нарочито против ре-
кламних табли које се
стално пале и гасе. За
ове повремене блеске
др Крафорд је нашао
подесно име „ларма за
очи“. Према његовим
научним посматрањима
ова, на махове блешта-
ва светлост обраћа па-
жњу возача и њима је
потребно трипут више
времена да уоче важне
саобраћајне знаке. То је
врло често главни уз-
рок саобраћајних нес-
рећа.

РЕМЕК-ДЕЛО

Један од највећих и најим-
пресивнијих грађевинских по-
духата који се изводи у Ев-
ропи, свакако је изградња мо-
ста „Европа“ у Тиролу. У
наставку Бренеровог прелаза
— који ће бити изграђен као
ауто-пут — мост премостује
једну клисуру на висини од
190 метара. Мост је дугачак
820 метара а недостaje му још
само средњих 25 метара. Пре
ма плану мост треба да буде
пуштен у саобраћај крајем
јесени.

НАСР-ЕД-ДИН

Домишљати, мудри и лукави јунак многих народних прича није измишљена личност. Успех опере о Наср-ед-Дин хоџи

У средњој Анадолији живео је једном један човек чије су мисли још и данас, после више од 650 година, живе у народу. За своје време био је то веома образован човек, уз то домишљат и хитар на језику а звао се Наср-ед-Дин. Његов живот необичан је као и време у коме се родио, живео и умро. Рођен 662. године хеџре, или 1227. године по нашем рачунању времена, као син сеоског имама у насељу Хорто, Наср-ед-Дин био је извор вечитих брига својој мајци Сидики која није могла да изиђе на крај са живахним и паметним дечаком.

верској школи где је брзо стекао велики углед. Међутим, сива и сува теорија није му била довољна и он постаје кадија — судија — који је делио правду искључиво на основу корана. У службеној антерији постављеној самуровином, са огромним турбаном на глави седео је прекрштених ногу на гомили јастука и премећући њиљбарске бројанице изрицао пресуде. „Милостивност нека ти буде путоказ, изричи мудру правду и клоњи се незналица“. Тако је писало и у корану и Наср-ед-Дин се држао тога.

У Акшехиру био је наш „хоџа“—учитељ сасвим у свом елементу. Акшехир је био нека врста летње резиденције селуџких султана чије се царство простирало надалеко и нашироко. Султан Алаедин Кејкобат, непомирљив према непријатељима али веома правичан према свом народу, помагао је науку и уметност. На његовим дворцима у Конији и Акшехиру окупљали су се учени људи, мислиоци, теолози, песници и научници. Ту је Наср-ед-Дин нашао многобројне пријатеље, а у султану Алаедину моћног заштитника који је веома ценио бритку и практичну хоџину мудрост.

стни се због њихових порока и погрешака, али није престајао да их воли. Толерантан, милосрдан, гостољубив и увек спреман да се побуни против неправде, умро је 683. године хеџре или 1305. године по нашем рачунању. Свечаној сахрани мудрог хоџе присуствовао је и један султанов изасланик. Његов гроб обновљен је 1908. године.

Наср-ед-Дин живи и данас, после више од 600 година од смрти, у сећању својих сународника у безбројним причама које су продрле у усмену књижевност многих народа. И данас још младићи из читаве околине долазе уочи свог венчања на гроб Наср-ед-Дина да би веселог и мудрог хоџу „позвали“ на свадбу. Јер, само онда ће им брак бити срећан и потомством благословен.

Ево још једног доказа Наср-ед-Динове бесмртности. Ове године државна опера у Анкари припремила је и први пут извела комичну оперу „Наср-ед-Дин хоџа“ Сабахадина Каледера која је на

премијери доживела незапамћен успех. Овога лета оперски ансамбл кренуће на турнеју по читавој Турској јер су и остали градови захтевали да виде и чују оперу о „свом хоџи“.

Безброј је прича и досетки о Наср-ед-Дин хоџи или Насрадин-хоџи како га у нашем народу зову. Ево две кратке.

Питали једном Наср-ед-Дин хоџу: „Докле ће се људи рађати?“

— Све док рај и пакао не буду пуни — одговори хоџа.

Једном се хоџа нашао у нечијој туђој башти и како није могао да одоли срцу напунио је своје бисаге сочним дињама и лубеницама. Али, изненада је наишао бостанџија.

— Шта радиш овде? — запитао је хоџу.

— Страшан ветар донео ме синоћ овамо...

— Добро... а шта ти је то? — упита бостанџија показујући бисаге.

— Кад ме је ветар повео, ухватио сам се за њих не бих ли се задржао па су ми тако и остале у руци.

— А ко је те бисаге напустио? —

— Е, видиш... кад си ти наишао ја сам баш око тога разбијао главу па никако да то одгонетнем — одговори хоџа и пође својим путем.

ВАРИТОН ЕЗВЕН СЕВГЕН КАО НАСР-ЕД-ДИН У ИСТОИМЕНОЈ ОПЕРИ

НАСР-ЕД-ДИН НА СВОМ МАГАРЦУ — НА ЈЕДНОМ ЦРТЕЖУ ИЗ ПРОШЛОГ ВЕКА

Због тога су га родитељи веома рано послали у тадањи главни град Конију да би у медреси, школи за свештенике, изучавао коран. После сјајно завршене школе, Наср-ед-Дин се вратио у родно село где је после очеве смрти постао имам.

Али, образованом младићу у селу је брзо постало досадно. Свој положај имама препустио је једном колеги свог преминулог оца и отишао је у Акшехир прво као ученик код познатих учитеља коранског права, да би затим постао учитељ у једној

Као савременик и саветник оба селуџка султана, Алаедина Кејкобата I и његовог сина и наследника, Наср-ед-Дин је јашући на магарцу, путовао по земљи, делио људима савете и правду и скупљао зрна народне мудрости. Године нису умањиле његову досетљивост и духовит одговор увек му је био на уснама. Његова доброћудност и човечност, бриткост језика и мирно-стрпљива филозофија постепено су се, уколико су године одмицале, мешале са благом сетом. Упознавао је људе и њихове мане, жало-

ЈЕГУЉА ЧЛАН УДРУЖЕЊА ЕЛЕКТРИЧАРА

Једна електрична јегуља обавила је необичну дужност користећи своје изелектрирано тело — упалила је светлост на Светском сајму у Њујорку 1939—1940. године. Да би избегло несугласице са У-

дружењем електричара, њујоршко Зоолошко друштво је одлучило да своју јегуљу учлани у удружење. Прописана такса је плаћена и електрична јегуља је добила своју чланску карту.

ПИШЕ:
М. МАДИЋ

ЦРНИ МАРКО

ЦРТА:
Б. ВЕСЕЛИНОВИЋ

КАШЕШАНОВА КЋИ

ПО НОВЕЛИ
А.С. ПУШКИНА

СИТУАЦИЈА ЈЕ ОЗБИЈНА. НАШЕ ТРУПЕ... ХМ... НИСУ МНОГО-БРОЈНЕ! ДАИ, ДАКЕМО СВЕ ОД СЕБЕ АКО СЕ ТАД РАЗБОЈНИК УСУДИ ДА НАС НАПАДНЕ! ГОСПОДО ОФИЦИРИ, БУДИТЕ СПРЕМНИ! СВДУА ПОСТАВИТЕ СТРАЖЕ, ОБИЛАЗИТЕ ИХ НОКУ... НЕКА ТОП УВЕК БУДЕ СПРЕМАН!

ЗАР НЕ БИ ТРЕБАЛО ДА ЕВАКУИШЕМО ЖЕНЕ И ПОШАЛЕМО ИХ У ОРЕНБУРГ?

ТО ЋУ И УЧИНИТИ АКО НАШ ПОЛОЖАЈ ПОСТАНЕ ЗАИСТА ТЕЖАК. ДАИ, НАЈ-ПРЕ КУ ПОСЛАТИ КОЗАЧКОГ ПОДОФИЦИРА ДА СЕ У СУСЕДНИМ НАСЕЉИМА ОЗВЕМУ РАСПИТА!

ПО ВАШОЈ ЗАПОВЕСТИ!

У КУКИ КОМАНДАНТА ТВРЂАВЕ ВЛАДАО ЈЕ УБИЦАЈЕНИ МИР. КОМАНДАНТОВА ЖЕНА ЈЕ ЗАПОСЛИЛА ДОМАКИМ ПОСЛОВИМА СТАРОГ ПРВОГ ПОРУЧНИКА

СУ ТРАДАН ЈЕ ПЕТАР АНДРЕЈЕВИЧ ДОВЕО У РЕД СТАРИ ТОП.

ТРЕБАЛО БИ ДА ОДЕМ ДА ИЗВРШИМ СМЕНУ СТРАЖАРА!

САМИ ЋЕ СЕ ОНИ СМЕНИТИ! ОЧИСТИ МИ ПРВО ТЕ ПЕЧУРКЕ, ДА МЕТНЕМ ДА СЕ СУШЕ!

ТЕ НОКИ КОЗАЧКИ ПОДОФИЦИР ВРАТИО СЕ СА СВОЈЕ ИЗВИДАЧКЕ МИСИЈЕ

НИШТА УЗНЕМИРАВАЈУКЕ НИСАМ ПРИМЕТНО У ОКОЛИНИ. САМО, НА 50 ВРЕТА ОДАВДЕ ВИДЕО САМ ТРАГОВЕ ЛОГОВАЊА. ЧУО САМ ДА СУ ПОБУЂЕНИЦИ КРЕНУЛИ НА ИСТОК!

ДОБРО! ОНДА МИ МОЖЕМО МИРНО ДА СПАВАМО!

ПОШТО ЈЕ ПРЕЗДРАВИО, ПЕТАР СЕ ВРАТИО У СВОЈ СТАН ТОГ ЈУТРА...

БРЗО, ГОСПОДАРУ! БРЗО!

ШТА ТИ ЈЕ?

МОРСКА РИБА СОЛИ САМУ СЕБЕ

Месо рибе из сланих вода — мора и сланих језера — просечно је сиромашније у погледу соли од меса живине, дивљачи и домаће стокке за клање.

Ова, иако већ дуже време позната, чињеница тек сада је привукла пажњу стручњака, нарочито стручњака за исхрану. Анализе стотине различитих врста меса показале су да постоје знатне разлике у количини соли код риба уловљених живих и оних на којима је анализа касније вршена, јер су уловљене на леду до употребе. Стручњаци су том приликом установили да живе рибе имају способност да у свом телу одржавају нижи проценат соли него што је у мору, али да соли морске воде може да продре у месо убијених риба. Међутим, тај вишак соли који је из морске воде продро у рибу губи се приликом кувања, заправо прелази у во-

ду у којој се риба кува, тако да њено месо поново постаје сиромашно у погледу соли.

Резултати ових испитивања од великог су практичног значаја јер се код многих обољења срца и бубрега мора ограничити уношење натријума путем хране, а он је саставни део кухињске соли. Ако бисмо желели да упоредимо разне врсте меса с обзиром на количину натријума, добићемо овај редослед: Нарочито сиромашно натријумом је месо слатководних риба. Нешто више натријума има месо свежих морских риба, после чега долази месо стокке за клање док месо морских риба с леда има још 30% натријума више. Према томе, ако лекар одобри употребу меса од домаће живине и стокке, то одобрње важи истовремено за свеже уловљену морску рибу, док се морска риба с леда сме употребити само кувања.

Скије на штулама

Неким скијашима није довољно уживање кад као виор лете снежном падином на скијама, него су потражили ново уживање — поставили су на скије штуле, па преле-

ћу преко писте изнад глава осталих скијаша.

За ово заиста треба бити храбар, јер је довољно само мало изгубити равнотежу па се заједно са штулама наћи заривен у снегу.

У СВЕТУ БРОЈЕВА И ФИГУРА

МАКСИМУМ — МИНИМУМ

Неки познати скупови бројева имају највећи (максимални) елемент, неки опет имају најмањи (минимални) елемент, неки имају један и други. Неки имају максимални а немају минимални, неки обрнуто. Често задан бројевни скуп нема ни највећи ни најмањи члан, рецимо скуп решења „двоструке“ неједначине

$$2 < x < 3$$

је скуп реалних бројева без највећег и без најмањег члана. (Почучно би било да се нађу примери за сваку од наведених могућности а да се за горњу неједначину докаже да скуп њених решења нема максимални ни минимални елемент). Постоји појам „локалног“ максимума односно „локалног“ минимума, постоје... али ми ћемо узети један одређени пример.

Квадрат је, зна се, нарочит правоугаоник — правоугаоник чије су све странице једнаке. Ако је задан позитиван број o , онда има једна једина дуж чија је дужина o , и има безброј правоугаоника чији је обим дужине o . (То је као што се од једног комада жице савијањем на разне начине могу правити разни правоугаоници, који сви имају исти обим). Један је-

дини од тих правоугаоника је квадрат, који се може направити од оне жице савијене на четири једнака дела под правим углом. Тврдимо да тај квадрат има највећу (максималну) површину међу свим правоугаоникима истог обима, другим речима, у скупу површина свих тих правоугаоника постоји максимални елемент, површина оног једног квадрата.

Ево и доказа: како је обим квадрата o , страница квадрата је $o/4$. Ако се две странице дужине $o/4$ скрате за неку „величину“ b , а оне друге две значајно продуже за исту величину b „добија“ се правоугаоник са странама $o/4 - b$ и $o/4 + b$. Ми ћемо извести да је површина $(o/4 - b)^2$ квадрата већа од површине $(o/4 - b) \cdot (o/4 + b)$ правоугаоника.

Површина правоугаоника је $(o/4 - b) \cdot (o/4 + b) = (o/4)^2 - b^2$ површина квадрата — b^2 , што је мање од површине квадрата.

Горња тврдња може се ослободити геометријског језика. Како је задан обим, тј. збир свих страна, а тражи се максимум површине, тј. максимум производа, задаток би се могао изрети и овако: при заданом збиру када је производ највећи?

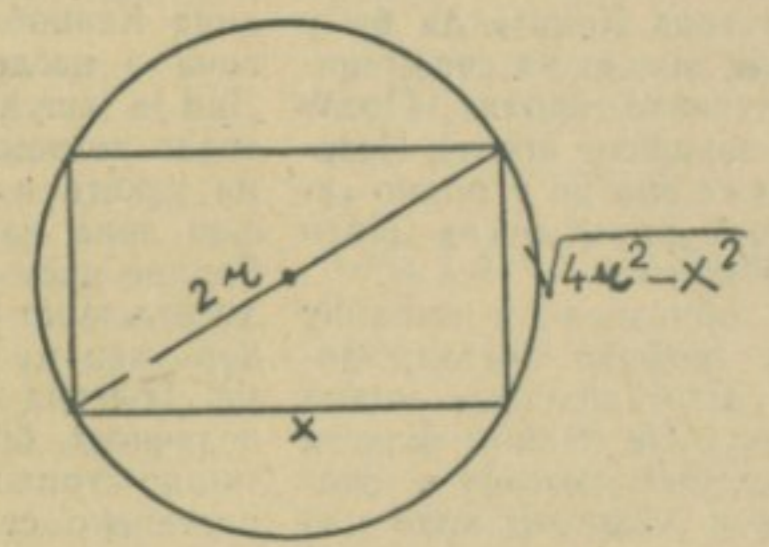
Доказана тврдња изриче да је производ највећи ако су чиниоци једнаки (површина квадрата је највећа). Дакле, ако треба неки број „раздвојити“ на два сабирка тако да производ тих сабирака буде највећи, треба делити на једнаке делове. Нека је број 30. Ево неколико подела на сабирке: $13 + 17, 16 + 14, 12 + 18, 10 + 20, 17,5 + 12,5, 15 + 15$, и тако даље. Међу производима $13 \cdot 17, 16 \cdot 14, 12 \cdot 18, 17,5 \cdot 12,5, 15 \cdot 15, \dots$ највећи је $15 \cdot 15 = 225$.

Исто важи и за производ три чиниоца који имају „константан“ збир — тај је производ највећи ако су сви чиниоци једнаки; ако су чиниоци x, y, z и ако је њихов збир a , производ $x \cdot y \cdot z$ је највећи ако је $x = y = z$.

Ово што смо горе научили применићемо у једном задатку.

Задатак. Уписати у круг правоугаоник максималне површине. Одговор ће бити — наслућујемо — да треба уписати квадрат. Ипак приступимо рачуну. Нека је једна страна уписаног правоугаоника x . На правоугли троугао чија је катета x

а хипотенуза $2r$ применићемо Питагорину теорему: друга катета је $\sqrt{(2r)^2 - x^2}$.

Површина правоугаоника је $P = x \cdot \sqrt{4r^2 - x^2}$, одакле $P^2 = x^2 \cdot (4r^2 - x^2)$. Збир чинилаца овог производа је $x^2 + (4r^2 - x^2) = 4r^2$, значи сталне вредности. Према ономе што смо данас извели P^2 има највећу вредност ако су чиниоци x^2 и $4r^2 - x^2$ једнаки, тј. $x^2 = 4r^2 - x^2$, тј. $x^2 = 2r^2$, према томе $x = r\sqrt{2}$.

P^2 има највећу вредност за $x = r\sqrt{2}$, дакле и P за $x = r\sqrt{2}$ има највећу вредност. Но $r\sqrt{2}$ је баш страна уписаног квадрата.

» ЭЛЕКТРО-ВЕТРЕЊАЧЕ «

Када се говори о снази ветра мисли се на олује које чупају дрвеће, носе кровове кућа, пустоше улице и руше мостове. И стварно, у овим случајевима се показује његова циновска снага. Наука за ветар каже: он је кретање ваздуха, а кретање представља енергију која се може претворити у електричну струју. Научници су још пре много година израчунали да енергија ветрова на нашој планети износи најмање 50 милијарди киловат-часова годишње. Питање како би се та циновска снага могла ставити у службу човека добија већ одговор — граде се велике електричне централе које ће бити покретане ветром.

Потребе човечанства за електричном енергијом су огромне и из дана у дан све веће. Модерни градови траже велике количине електричне струје, многа саобраћајна средства користе струју као погон а све нове и нове гране индустрије просто гутају киловате. Да би се истопила тона магнезијума потребно је 18.000 киловат-часова енергије; да би се добила тона неких синтетичних материја треба и до 40.000 киловат-часова, итд. До сада се углавном добијала струја из две

мисао да израде читав систем централа-ветрењача који би користио стално струјање ваздуха за добијање електричне енергије.

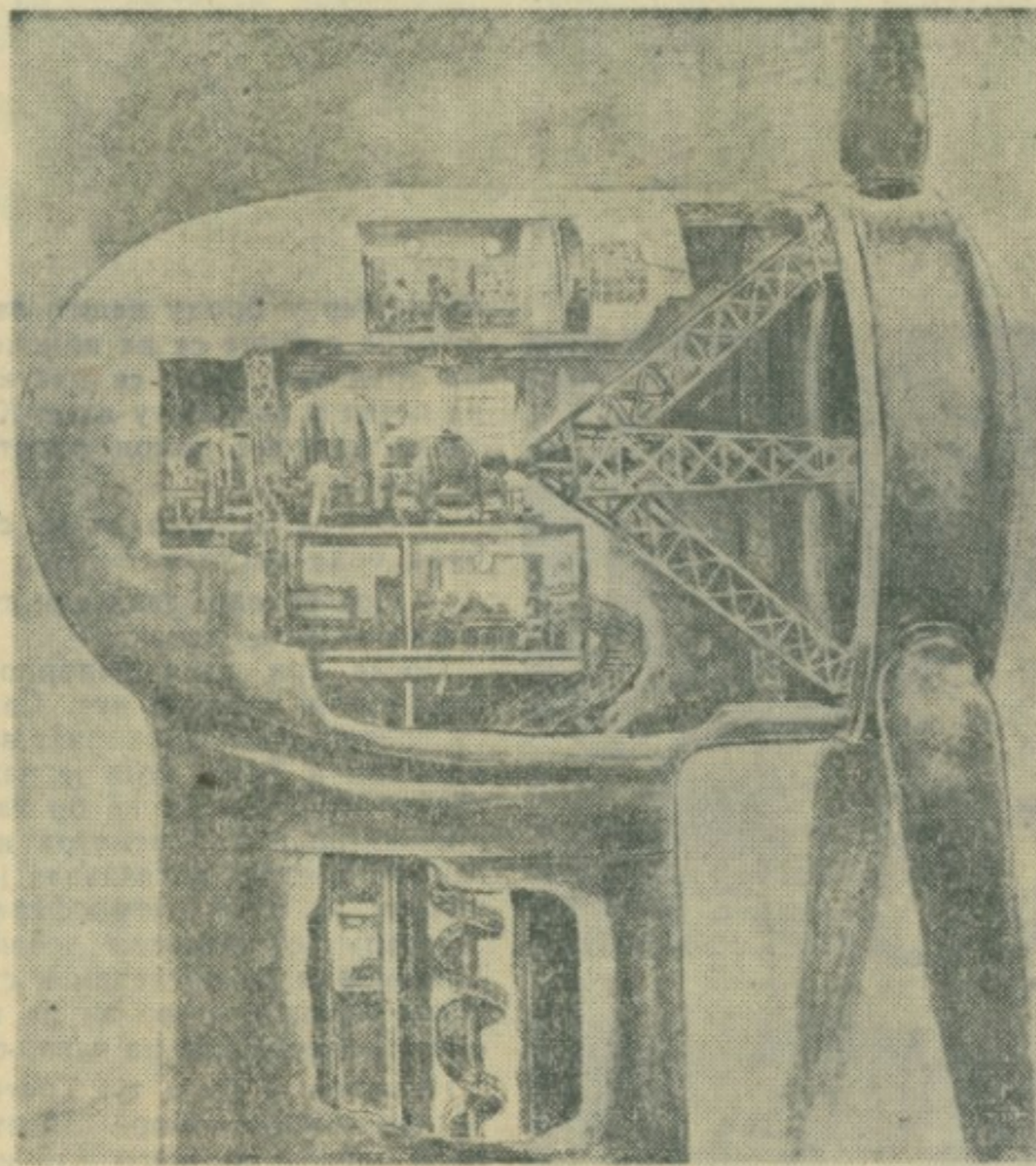
Столећима постоје већ ветрењаче у свом класичном, готово непромењеном облику. Оне су служиле разним сврхама, чак и за добијање мањих количина струје, увек само за појединце или врло мали круг домаћинства у њиховој околини. Научнике мисао — шта би се постигло једним великим и на научним принципима изграђеном систему централа-ветрењача.

Главни услов за такву централу је стални и јак ветар, какав дува на преко 150 метара висине. На 200 до 300 метара може се већ рачунати са просечном брзином ветра од 10 до 15 метара у секунди.

Рентабилност једне такве централе налазила би се негде између рентабилности топлане и хидроцентрале.

Нарочито повољни услови за овакве централе налазе се у северном делу Европе дуж Балтичког мора, у Шведској, Данској, северозападним деловима Совјетског Савеза и северној Немачкој, као и у Холандији, Белгији и северној Француској.

Једна „ветрењача“, као ова

утрошила 125.000 тона угља — што представља композицију дугу 65 километара.

Будућност ће показати да ли ће „електро-ветрењаче“ постати стварност, али у сваком случају представљају интересантну замисао.

Електрична централа на 250 метара изнад нивоа. Слика показује пресек кроз једну од циновских „електро-ветрењача“. Торњак на своме врху, на висини где често дувају ветрови који би на земљи чупали дрвеће, носи гондолу са огромним пропелером. Центар целе инсталације налази се у самој гондoli где су смештени генератори, метеоролошка станица, и просторије за персонал. Дугачка је 45 а висока 20 метара и има три спрата. Целокупну посаду гондоле чини 5 до 8 људи. Пропелер има пречник од 135 метара и окреће се 10 пута у минути што не смета да његови крајеви достигну брзину од 260 километара на сат. Окретање пропелера се преноси у унутра-

шњост гондоле, на динамо машине које производе струју и она преко каблова одлази до трансформатора у подножје а одатле напaja мрежу. У унутрашњости торња се налазе један теретни и један особни лифт као и спирално метално степениште за случај потребе.

Високо над околином уздиже се циновски торњак „електро-ветрењаче“, учвршћен дебелим челичним кабловима који га обезбеђују чак и од удара ураганских ветрова. Основница „електро-ветрењаче“ је 165 метара висок окретао стуб који се завршава тешком плочом од бетона и гвозђа. На врху овог стуба налази се други, висок 75 метара који је у својој осовини покретан увек у правцу ветра. На његовом врху налази се „гондола са генераторима. У систему оваквих торњева они морају да су удаљени један од другог најмање два километра да ковитлаци које стварају њихови пропелери, не би сметали једни другима.

ШТА ЈЕ ТО ТЕМПЕРАТУРА?

Још и данас понеки људи имају погрешну представу о температури: сматрају да је то болест и да самим нестанком температуре нестане и болест. Међутим, то није тако, већ управо обрнуто: тек пошто болест прође температура пада. Повише на телесна температура је само сигнал да у нашем организму нешто није у реду.

Кад човек има повишену температуру осећа се лоше. Пулс и дисање су му убрзани. Лекари говоре о температури до 37,9 Целзијусових степени као о повишеној, од 38 до 38,9 степени као о јакој температури, од 39 до 40,5 степени о високој температури. Све изнад тога сматра се веома високим температуром. Кад пређе 42 степена и дуго траје, постаје већ опасна по живот јер веома оптерећује срце и крвоток.

нао са отровним материјама. Температура мобилне одбрамбене снаге организма које уништавају стране отровне материје. Због тога је она веома корисна и лекари, сем ако није веома висока, нерадо је спуштају употребом разних лекова.

Код болесника са знатно повећаном телесном температуром велику тешкоћу представља губитак апетита. Болесник се осећа као пребијен, јер у његовом организму гори ватра и он се јако троши. Организму је потребно гориво јер за неколико дана утроши све залихе. Уколико болест не траје дуго губитак апетита није забрињавајући: иако се губи у тежини то се после брзо надокнађује. Најчешће болесници у температури осећају јаку жеђ. Треба им дати што више воћних сокова заслађених грођаним шећером. Корисно је додати и витамин Ц.

Код једне жене у Њујорку која је примила серум са живим бактеријама забележена је (1951.) највиша температура: више него што је скала термометра могла да покаже, али су лекари проценили да износи око 45,5 степени. Као неким чудом температура је наједном спаала и жена је остала у животу.

Болесници треба редовно да мере температуру ујутру чим се пробуде и после подне. Термометри су тако направљени да се жива пење приликом повећавања температуре, али не пада приликом пада температуре. Најједноставнији је и најсигурнији мерење температуре под мишком и то кад се термометар држи десет минута.

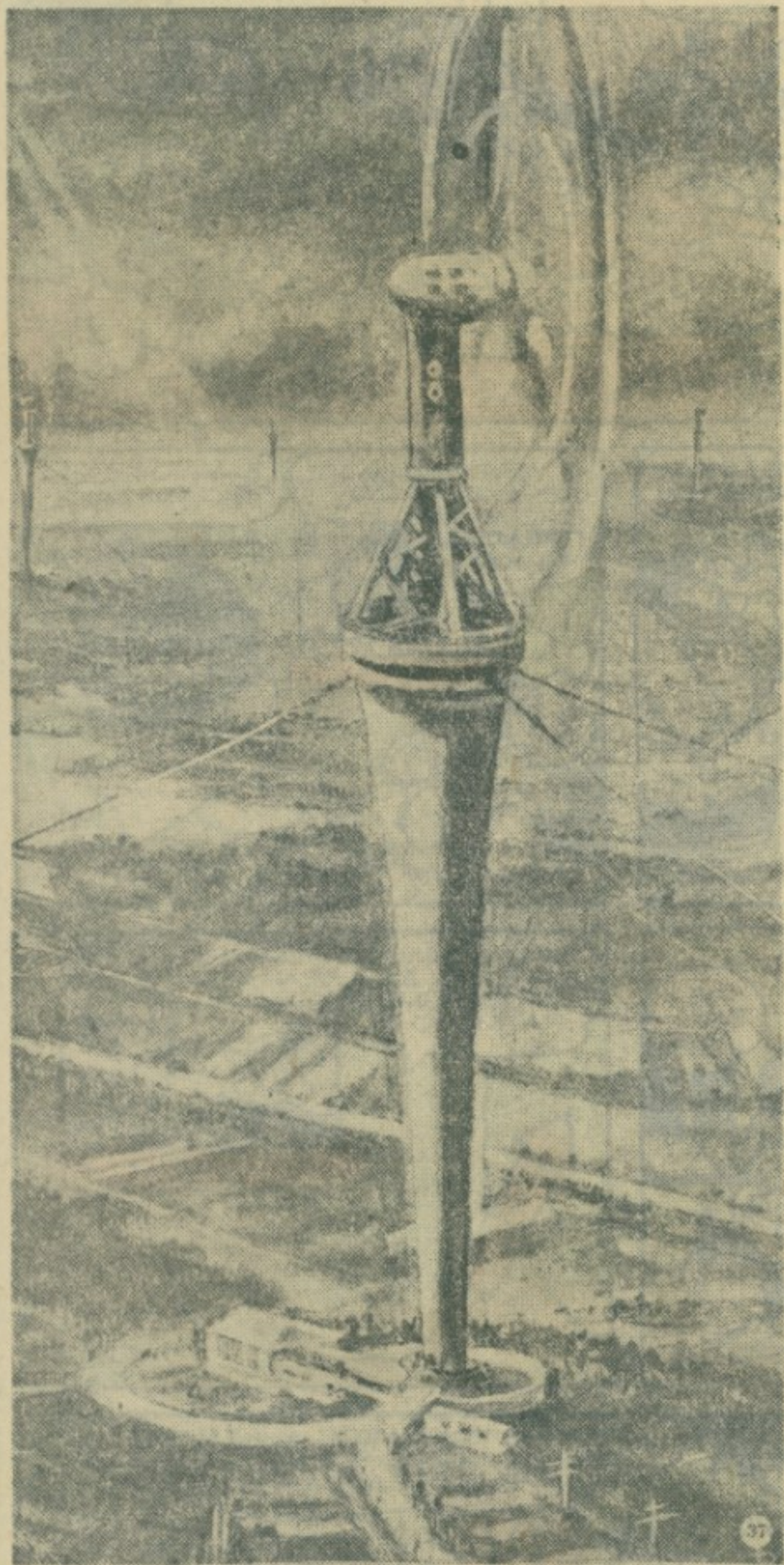
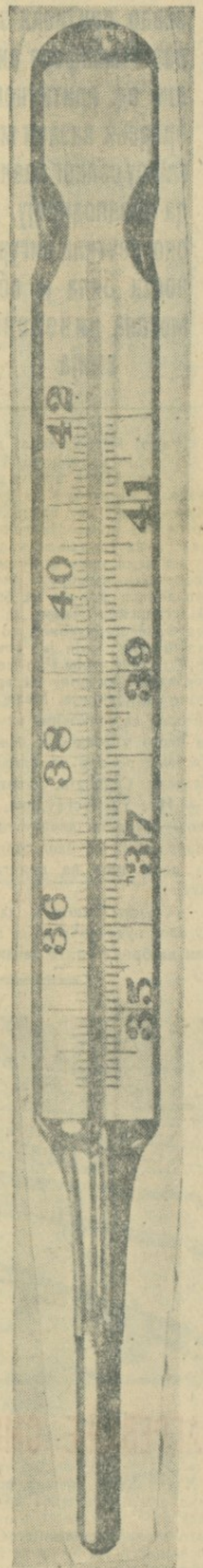
Шта је то управо температура?

Наша храна је гориво које организму даје потребне супстанце. Приликом напорног физичког рада и узбуђења активирају се сви хемијски и физички процеси у организму и производи се већа количина топлоте. Један део тако произведене топлоте организам троши а вишак избацује путем дисања и кроз кожу. Овај процес је увек под управом једног контролног механизма у мозгу, који се може упоредити са термостатом што се уграђује на пример у фрижидере или парне пећи. Овај такозвани центар за топлоту регулише телесну температуру веома прецизно. Према томе каква је спољна температура или проценат влаге у ваздуху крвни зидови у којима се шире и скупљају, односно испуштају мање или више топлоте.

Међутим, може доћи до несклада између стварања и испуштања топлоте у организму. То производи температуру. Телесна температура са нормалне, од 36,5 до 37 степени, подиже се на 38,5 и ли чак и више. То се догађа кад токсичне беланчевине које се стварају услед инфективних болести, повреда, опекотина, крварења и других повреда ткива — постану слободне и кроз крвоток стигну до топлотног центра у мозгу. Тамо надражују осетљиве нервне ћелије.

„Термостат“ не функционише више добро и организам не избацује вишак топлоте. Кад се температура нагло диже, организам је у грозници, болеснику је хладно и сав се најежи. До грознице долази због тога што је количина топлоте у организму због повећане температуре изузетно велика а не избацује се кроз крвне судове у кожи која је тада влажна, бледа и хладна јер постоји огромна разлика између унутрашње и спољне телесне температуре. Унутарња температура скаче јер је организам готово уопште не испушта. А хладна, најежена кожа надражује нервни систем топлотног центра и нагон га на даљу продукцију топлоте организму. Рад „термостата“ у мозгу је поремећен.

После грознице најчешће долази до знојења, што је знак да се организам обрачу-

врсте електричних централа: топлана у којима је сагоревао угљак и хидроцентрала које су користиле природни пад вода. У последње време придружиле су им се атомске централе у којима се троши скупочено атомско гориво. Али све оне заједно нису још довољне да подмире потребе за јавном струјом. Покушавајући да нађу решење људи су дошли на

на слици, могла би годишње да да 30 милиона киловат-часова, што је довољно да подмири годишње потребе града од 30.000 становника. Пет оваквих „ветрењача“ би произвеле електричне енергије исто колико норвешка хидроцентрала „Норе“ која снабдева струјом Осло, а седам „ветрењача“ давало би исто колико и топлана која би за то

ЗЕЛЕНИ МИШИЋИ

У неких цинова биљног царства корење продире у тло десетак метара, док се врх понекад налази и на висини од 100 метара изнад земље. На који се начин влага, извучена из земље, пење на толику висину?

Већ неколико десетина година научници безуспешно траже одговор на ово питање. Јер, биљке немају у себи „пумпу“ као што је срце код човека и животиња. Проучавања су показала да капиларна сила код високог дрвећа није довољна. А сама по себи вода се, очигледно, не може пењати.

Занимљив покушај да објасни ову за сада необјашњиву појаву извео је амерички ботаничар Ралф Курцман. Његова специјалност су разна обољења дрвећа, нарочито бреста. Ово дрвеће понекад страда од чудне болести: осуши се иако расте на влажном земљишту.

Курцман је успео да из дрвне масе дрвета издвоји једну досад непознату гљивицу. Ако се соком који та гљивица садржи у себи попрска здраво дрво, оно почиње да се суши и најзад угине.

Како је Курцман открио, ова гљивица има занимљиву особину: она блокира (чини неактивном) аденозинтрифосфорну киселину (АФТ). Ово

једињење је источник енергије која ставља у покрет мишиће човека и животиња. Али, биљке немају мишића и све до недавно сматрало се да АФТ није потребна биљкама. Међутим, када је Курцман уносио АФТ у дрвну масу оболелог дрвећа, оно је оздрављало.

У чему је улога АФТ у биљном ткиву? По мишљењу ботаничара биљке имају нешто што би се могло упоредити

с мишићним влакнима и што би се налазило дуж капиларних судова. Скупљањем тих влакана обезбеђује се кретање влаге по капиларима.

Теорија веома занимљива, али за сада само... теорија.

БЛАГОВРЕМЕНО ОТКРИВАЊЕ СРЧАНОГ ИНФАРКТА

Што се пре открије инфаркт, тј. зачепљење једне артерије, тим су веће могућности лечења. У Чехословачкој је сада уведен нови поступак за постављање дијагнозе. Основан је на чињеници да се извесни антибиотици у здравим ћелијама многа мање концентришу него у

болесном ткиву. Човеку, за кога постоји сумња на инфаркт, убризга се антибиотик слабе радиоактивности. После кратког времена помоћу апарата за мерење може да се установи да ли стварно постоји зачепљење артерије а такође и установи јако рише болести.

ЗАГРЉАЈ АНАКОНДЕ

Манометар је показивао притисак за пет атмосфера виши од критичног, бродски казани могли су сваког трену да експлодирају, а око вентила сигурности била је обмотана циновска змија

— Можеш, Тиаго... — пристаде он — Помагаћеш око казана, у кухињи, и бићеш на услузи путницима.

— Хвала, сењор! — обрадова се дечак.

Тиаго Карвалес није хтео да буде исто што и његов отац, само један „серингеиро“, сакупљач сировог каучука, јер је 1900. године то значило бити полу-роб. Једина нада му је зато био брод „Илустрисимо Педро“ на коме би пристао да ради било каква посао.

Кад се пароброд зауставио и био привезан, Тиаго је ускочио и није га више напуштао. Био је увек при руци сењор Сапикаја, тројици члана нова посаде и ретким путницима.

Покаткад би му неко дао парче говећег, упола осушеног меса, којим су се хранили сиромашни Бразилци, али нико сем њега самог није знао чиме се хранио кад ни то не би добио. Дечаков деда, Индијанац из племена Аравак, упутио га је у тајне лова и риболова, и зато се он добро сналазио и у шуми и на реци — познавао је обичаје животиња и шумских змија. Тако је ретко остајао гладан.

— Ала си напредовао — дирну га машиниста Прокопио. — Постао си на броду мали... а, знаш ли да читаш? — и показа му манометар.

— Да, сењор Прокопио.

— Онда, гледај у ову иглу: кад дође на 15, вентил сигурности треба да се отвори. Ако притисак буде већи од 15 атмосфера, казан може да експлодира. У случају да вентил не ради како треба, притисни ову полу. Да ли си разумео? — упита га машиниста.

— Сењор Сапикаја, да ли ћу овог пута моћи да се попнем на брод? упита дечак.

— Да, — климну главом Тиаго.

Брод је пловио низводно брзином од 10 чворова једним рукавцем Рио Негра, између два безимена острва. Из ненада, зачуо се дечаков глас:

— Опасност — Опасност!

Капетан му се примаче и удари шамар да се дечак откогрља.

— Глупаче један...

Али немаде времена да за-

врши, јер у броду нешто зашкрипа и више се не помаче. За трен ока брод се насукна на песак и валпете у алге. Када се капетан умири окрете се Тиагу:

— Откуд си знао да ће се брод овде насукати?

— Пре недељу дана сам ту ловио — рече дечак.

После три дана напорног рада брод настави пут. Сви су спавали сем Прокопија за крмилом и Тиага који је надгледао машине. Да не би задремао поче да посматра иглу манометра: показивала је између 12 и 13 атмосфера. „У реду је“ помисли дечак, „али морам да погледам и сушену свињу“ — јер му је и она била поверена на чување.

И свиња је била ту. Тиаго погледа кроз отвор. Затим мало очекују пре него што исеце један комад меса. Било је тако укусно а он тако гладан.

Колико је времена спавао, дечак није знао, али, нагло пробуден, имао је утисак да нешто није у реду. Клопарачке точкава било је брже него обично и све се тресло. Погледа на манометар, игла је дрхтала на 20 атмосфера. Тиаго се пожури ка полузи вентила, али се нагло заустави: пред њим се указа једна страшна глава са отвореним устима.

„Анаконда!“ — уплаши се дечак.

Повелика змија се вероватно увукла са копна док је

брод био у квару, и, привучена великом врућином, сместила се у машинарици.

Али Тиаго није мислио на то: видео је само четири спирале рептила које су оба-вијале вентил и полузу. Још неколико минута, или секунди, и казан ће експлодирати...

Тиаго се сети дединих савета. Брзином мачке пружи руку и забоду свом снагом два прста тачно иза змијине главе. То је њена осетљива тачка и услед бола наступа опуштање змијиног тела. И заиста он виде како се њене о-пруге лабаве и како, у том тренутку, њен реп дупи полу-зугу. Пара поче да шишти из вентила а игла да се спушта ка броју 15. Уздахну са олакшањем, али је знао да неће дуго овако издржати: чим буде мало олабавио стисак — животиња ће га напасти.

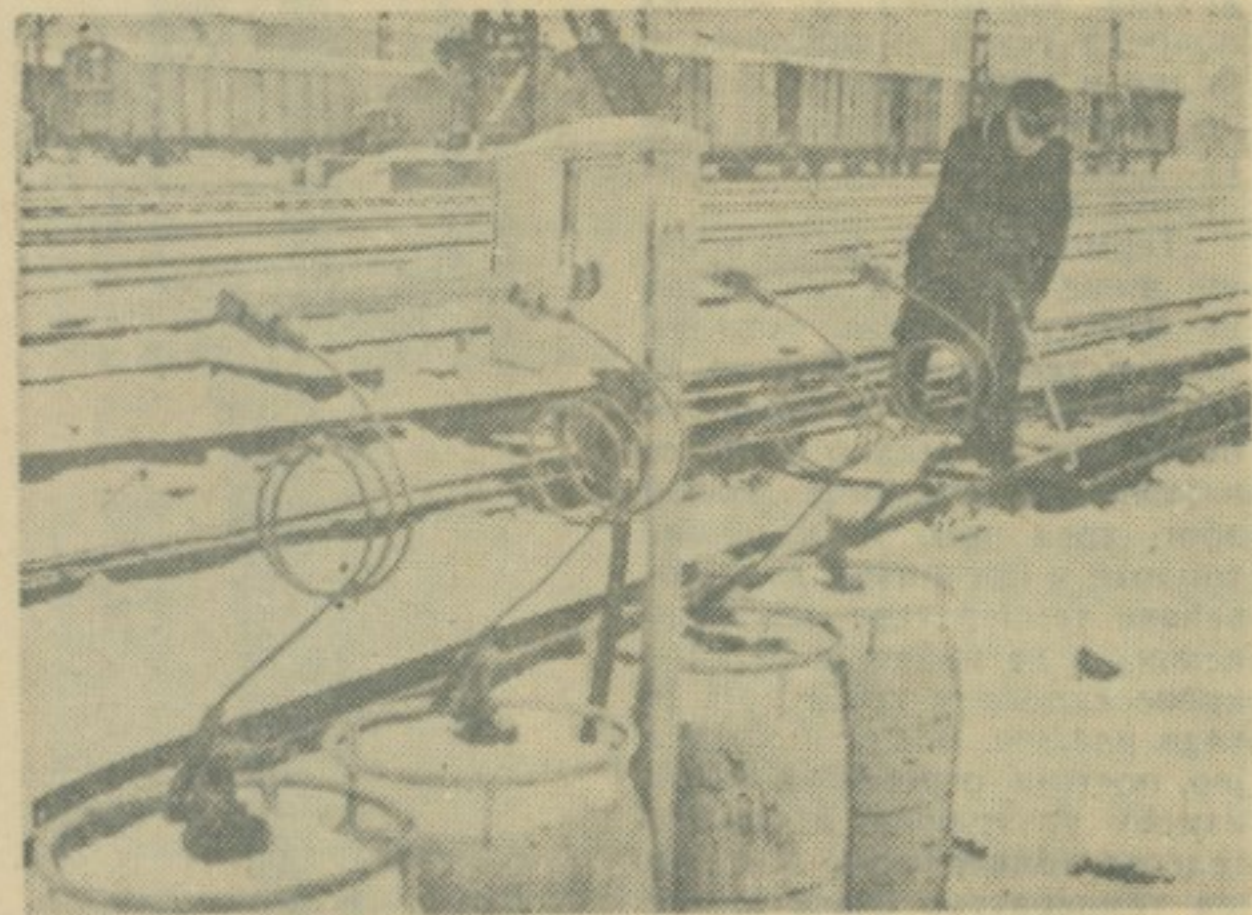
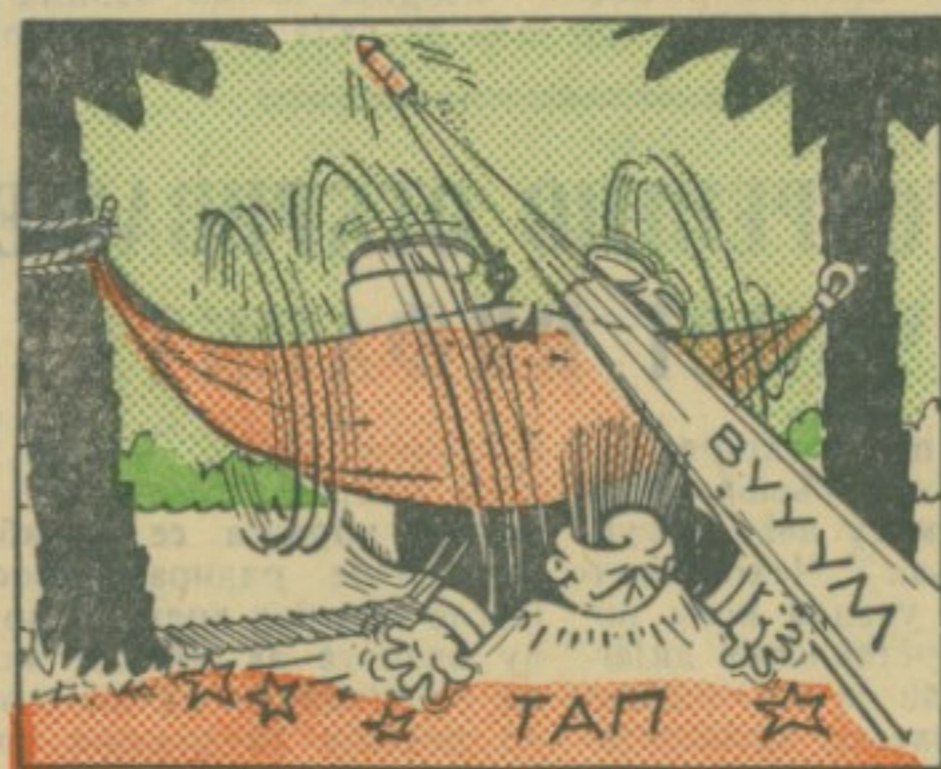
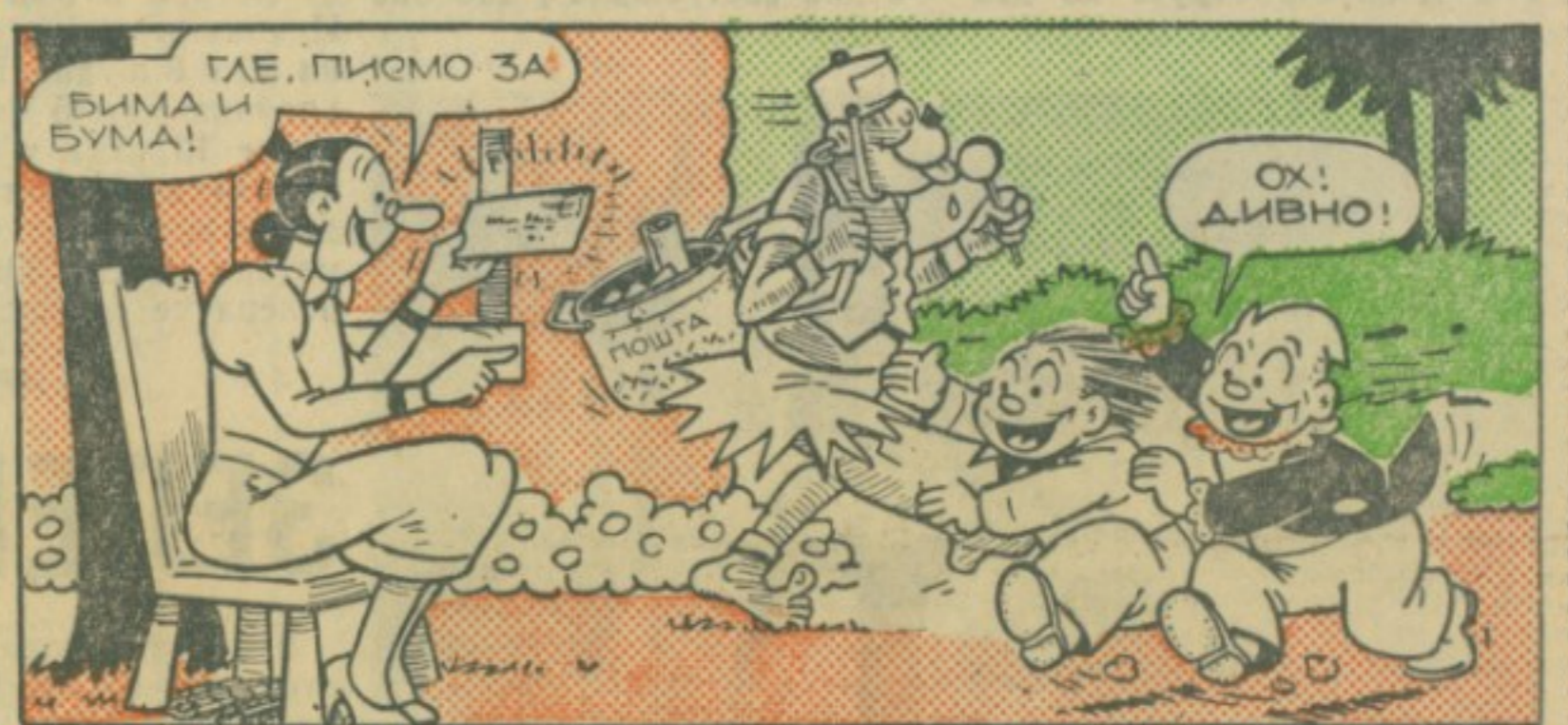
Малаксавао је већ кад се сети свињчета и змију повуче до њега. Изненађена новим пленом животиња заби зубе у његово месо.

Тиаго одахну са олакшањем јер је знао да ће се анаконда нахранити и месец да на имати шта да вари.

»Поручници ловства«

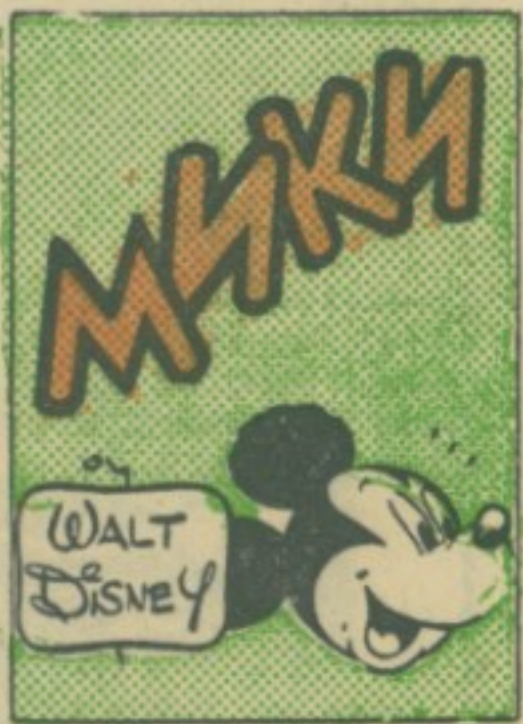
У Француској је још Карло Велики, 813. године, завео један ред службеника чији је задатак био да тамане вукове који су били права напаст. Убијано их је и по 5000 годишње, па су „поручници ловства“, како су називани, имали пуне руке по сла. Међутим, већ скоро сто година ове звери нису се појављивале и једва да је убијена, ту и тамо, по нека. Тек прошла изузетно оштра зима нагнала је вукове да опет сићу са шумовитих Vogeza и Ардена, па је француско Министарство пољопривреде издало саопштење о тамањњу. Тако су Французи на своје највеће чуђење сазнали да у њиховој земљи има још 1144 стајна, званично постављена ловаца вукова. Они и данас носе своју првобитну црвено-плаву униформу и сваки има по дванаест ловачких паса.

ЗАГРЕВАЊЕ СМРЗНУТИХ СКРЕТНИЦА

Хладноћа и снежне падавине представљају за возове увек велики проблем, а нарочито за скретнице које се лако замрзну. Да би се те тешкоће отклониле у Цириху се

врше огледи: на једном месту постављено је десет специјалних уређаја који стално загревају шине од 50—60 степени.

Ква-Ква!

Уређује Паја Патак

ДЕГУСТАТОР

Отворио Паја ресторан. Да би се уверио какво јело спремају ку варице он уђе у кухињу, узне кашкицу и захвати из једног лонца на штедњаку. Сркну и брзо испљуну:
— Ух што је гадно, и ви то називате супом?
— Господине шефе — уверејено рече куварица — Ово је само топла вода у којој перемо посуђе.

АХ, ДА ЈЕ ЗНАО!

Дошао стари Попајев отац у град и први пут у једном хотелу видео лифт, баш у моменту кад је у њега улазила једна старија жена. Ма ло после лифт се врати и из њега изађе једна млада девојка.
— Ах! — зачуди се стари — да сам знао да се и оваква чуда дешавају ја бих повео моју стару.

АМБИЈЕНТ

Ушао Пера Ждера у један локал и стао уз бар да попије нешто с ногу. Тада му се приближи један симпатичан човек и рече:
— Данас ми се овде не допада.
— Ни мени — одговори Пера Ждера — боље да променимо локал.
— Немогуће ми је — рече симпатични човек — ја сам власник овог локала.